İŞKUR

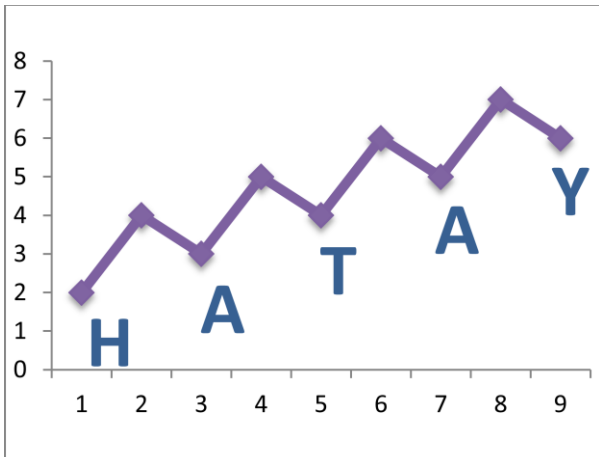

2015

HATAY

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HATAY ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

Raporu Hazırlayanlar

Osman ŞENGEL
İş ve Meslek Danışmanı

Engin NOĞAY
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelikli hale gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın artırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR, 2007 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olarak planlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde mevcut olan işsizleri işgücü uyum programları kapsamında eğitime tabi tutarak yetiştirmektedir. Böylelikle işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize mesleki yeterlilik kazandırılmakta ve onlara yeni iş imkanları sunulmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha verimli hale getirebilmek, il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun planlayarak zaman ve enerji israfını önlemek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyindeki işgücü arzı ve talep verilerini içeren bu çalışma, ilimiz düzeyinde genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Hatay İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması' nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Ercan TOPACA

Hatay Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan; işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden; üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı 16 Mart-30 Nisan tarihleri arasında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR); Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ile belirlenen 10+ ve 2-9 kişi istihdam eden 132.034 işyerinde, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. İlimizde bu kapsamda 2336 işyeri tespit edilmiş ve 1913 iş yerine ulaşılmıştır.

Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı için hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler; bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KARAVELİ

İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **V**
TABLO LİSTESİ ..... **Vi**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **Viii**
KISALTMALAR ..... **İX**
YÖNETİCİ ÖZETİ **10**
GİRİŞ **13**
BİRİNCİ BÖLÜM **15**
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **15**
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 15
İŞKUR GÖSTERGELERİ **17**
KAYITLI İŞSİZ 17
AÇIK İŞLER 19
İŞE YERLEŞTİRMELER 20
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 22
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 22
İKİNCİ BÖLÜM **24**
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **24**
AMAÇ VE YÖNTEM 24
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM **26**
İŞYERİ VERİLERİ 26
AÇIK İŞLER 43
AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER 59
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 68
İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ 83
SONUÇ **91**
KAYNAKÇA **93**
EKLER **94**
EK 1- 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 94
EK 2 - ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 101
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 103
EK 4- EK TABLOLAR 110

TABLO LİSTESİ

TABLO 1: İL DÜZEYİNDE TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 15
TABLO 2: KAYITLI İŞSİZLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI 18
TABLO 3: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI 20
TABLO 4: İŞE YERLEŞTİRMELERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI 21
TABLO 5:KURS VE KURSİYER GÖSTERGELERİ 22
TABLO 6: YILLAR İTİBARİYLE İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŞVURAN VE HAK EDEN SAYISI 23
TABLO 7: İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI 23
TABLO 8: SEKTÖRLERE GÖRE İŞYERLERİNİN DAĞILIMI 26
TABLO 9: HATAY'DA ÇALIŞANLARIN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 28
TABLO 10: ÇALIŞANLARIN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 30
TABLO 11: ÇALIŞAN SAYISI EN FAZLA OLAN MESLEKLER 32
TABLO 12: İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİ ORANLARI 33
TABLO 13: PART- TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN ORANI VE ÇALIŞANLARI 34
TABLO 14: PART- TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNDE EN FAZLA ÇALIŞILAN MESLEKLER 35
TABLO 15: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL ORANI VE ÇALIŞAN SAYILARI 36
TABLO 16: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNDE CİNSİYETE GÖRE EN FAZLA ÇALIŞILAN MESLEKLER 37
TABLO 17: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL ORANI VE ÇALIŞAN DAĞILIMI 38
TABLO 18: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNDE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞAN SAYISI EN FAZLA OLAN MESLEKLER 38
TABLO 19: SEKTÖRLERE GÖRE İŞKUR'DAN FAYDALANILAN HİZMETLERİN DAĞILIMI 42
TABLO 20: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMLARI 44
TABLO 21: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ ORANLARI, HATAY- TÜRKİYE, 2015- 2014- 2013 45
TABLO 22: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN DAĞILIMLARI 47
TABLO 23: AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 48
TABLO 24: AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI 49
TABLO 25: AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 50
TABLO 26: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI 51
TABLO 27: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 52
TABLO 28: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARI 53
TABLO 29: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARI 54
TABLO 30: EN ÇOK AÇIK İŞ OLAN MESLEKLERİN ARANMA KANALLARI 55
TABLO 31: YAŞ GRUPLARINA GÖRE İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERİNİ ARAMA KANALLARI 55
TABLO 32: ARAMA KANALINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ 56
TABLO 33: İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI 56
TABLO 34: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI 57
TABLO 35: KISMİ ZAMANLI ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI 57
TABLO 36: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNDE AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI 58
TABLO 37: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİNİN AÇIK İŞLERDE ARAMA KANALINA GÖRE 59
CİNSİYET AYRIMLI DAĞILIMI 59

TABLO 38: AÇIK İŞLERDE CİNSİYETE GÖRE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYİ 63
TABLO 39: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN ASGARİ EĞİTİM DÜZEYİ 63
TABLO 40: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN ASGARİ EĞİTİM DÜZEYİ 64
TABLO 41: AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI 65
TABLO 42: ASGARİ EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ 65
TABLO 43: SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ 66
TABLO 44: İŞYERİ YAŞINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ 66
TABLO 45: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERİN ARANMA SÜRESİ 67
TABLO 46: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI 69
TABLO 47: MESLEK GRUPLARINA GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME VE AÇIK İŞ SAYISI 70
TABLO 48: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 72
TABLO 49: MESLEKLER BAZINDA TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ * 77
TABLO 50: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANMA DURUMUNA GÖRE ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU 78
TABLO 51: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL BAZDA ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU 79
TABLO 52: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL BAZDA ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU 81
TABLO 53: PART- TIME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU 82
TABLO 54: İŞYERLERİNİN ÇALIŞMA BİÇİMİNE GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANLARI 84
TABLO 55: SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ VE ORANLARI 85
TABLO 56: MESLEK GRUPLARI İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANLARI 86
TABLO 57: NET İSTİHDAM ARTIŞI VE AZALIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK 87
TABLO 58: ÖZELLİKLERİNE GÖRE İŞYERLERİNİN NET ARTIŞ BEKLEDİĞİ MESLEKLER 88
TABLO 59: SEKTÖRLERE GÖRE İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ 89
TABLO 60: İŞYERİ ÖZELLİKLERİNE GÖRE İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ 90
TABLO 59: SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2015/1. DÖNEM, HATAY 110

ŞEKİL LİSTESİ

GRAFİK 1: İL DÜZEYİNDE TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 16
GRAFİK 2: KAYITLI İŞSİZLERİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 17
GRAFİK 3: YILLARA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 19
GRAFİK 4: YILLAR İTİBARİ İLE CİNSİYETE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME 21
GRAFİK 5: SEKTÖRLERE GÖRE ORTALAMA ÇALIŞAN SAYILARI 29
GRAFİK 6: İŞYERLERİNİN YAŞ GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI (%) 30
GRAFİK 7: MESLEK GRUBU VE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞANLAR 31
GRAFİK 8: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI ORANLARI 39
GRAFİK 9: İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİNİN YAŞLARINA GÖRE DAĞILIMI 40
GRAFİK 10: İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANMA SÜRELERİNİN DAĞILIMI 41
GRAFİK 11: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİ 43
GRAFİK 12: CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMLARI 46
GRAFİK 13: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN YAŞ GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI 48
GRAFİK 14: AÇIK İŞLERİN ARANMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI 53
GRAFİK 15: AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYİ 62
GRAFİK 16: İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DURUMU 68
GRAFİK 17: MESLEK GRUPLARINA GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME VE AÇIK İŞ ORANI 71
GRAFİK 18: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ 73
GRAFİK 19: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ 74
GRAFİK 20: TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ * 75
GRAFİK 21: VARDİYALI ÇALIŞMA YAPILAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ 80
GRAFİK 22: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ 81
GRAFİK 23: PART- TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ 83

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Hatay ilinde işgücü piyasasının talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile Hatay Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2015 yılı 16 Mart-30 Nisan tarihleri arasında İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir.

Bu talep araştırması ile; işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2016 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Alan çalışması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen Hatay'daki özel sektörde faal olan 10+ çalışanı olan tüm ve 2-9 çalışanı olan bir kısım işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Hatay'da tam sayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani Hatay ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 2336 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 1913 tanesine ise işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında Hatay ilinde 533 kişilik açık iş bulunmaktadır. Buna ek olarak, Hatay'ın "açık iş oranı" %0,9 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, Hatay'da her 100 kişilik kadronun yaklaşık 99'u dolu 1'i ise boş olup doldurulmaya hazırdır. Saha çalışmasında ziyaret edilen işyerlerinin % 10,6'sı, açık işi olduğunu belirtmiştir. Başka bir deyişle, yaklaşık her 10 işyerinden 1'inin açık işi bulunmaktadır. Açık işler için yaklaşık olarak % 66,0 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Açık işler için % 8,3 oranında çıraklık eğitimi, % 20,7 oranında lise altı eğitimliler, % 29,8 lise ve dengi eğitimler ve % 7,3 lise üstü eğitimliler talep edilmektedir.

Hatay'da 533 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra sırası ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama Becerisi, Hesap Yapabilme, Proje Tabanlı Çalışma ile Yabancı Dil gelmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli

Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Hatay'da ikinci sırada yüzde 26,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 16,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Hatay'da açık işlerin en fazla olduğu mesleklerin; Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Tır-Çekici Şoförü, Beden İşçisi (Genel), Ön Muhasebeci, Garson, Sekreter, Hemşire, Acil Tıp Teknisyeni, Kamyonet Şoförü, Kasiyer, Muhasebeci olduğu tespit edilmiştir.

Hatay ilindeki işyerlerinin yüzde 30,2'si eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Hatay ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmektedir.

Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler sırasıyla; Tır-Çekici Şoförü, Hemşire, Seyahat Servis Elemanı, Satış Danışmanı, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Garson (Servis Elemanı), Zihinsel Engelliler Öğretmeni, Pazarlamacı, Pazarlamacı, Sıhhi Tesisatçı, Ön Muhasebeci, Gaz Altı Kaynakçısı meslekleridir.

Hatay İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçları 2016 Nisan'ı itibariyle istihdamda 1.814 kişilik net artışın beklendiğini bize göstermektedir. Başka bir deyişle, işverenler bugüne kıyasla, Nisan 2016 tarihinde istihdamın net olarak % 3,0 artmasını beklemektedir.

Nisan 2016 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 18,7 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı; %15,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve %8,5 ile Eğitim sektörleri olduğu görülecektir.

Beden İşçisi; Tır-Çekici Şoförü; Sıvacı; Güvenlik Görevlisi, Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi; Beton ve Betonarme Kalıpçısı meslekleri Nisan 2016 tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Buna karşılık, Tır-Çekici Şoförü; Beden İşçisi; Şoför-Yük Taşıma; Sıvacı; İnşaat Boyacısı; Reyon Görevlisi; Matematik Öğretmeni; İnşaat Mühendisi

meslekleri ise Nisan 2016 tarihi itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

Aktif İstihdam Politikalarının; özellikle de işgücü yetiştirme kurslarının tespit edilen ihtiyaçlara göre açılması planlanmaktadır.

Araştırmanın; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, çalışma hayatının tüm aktörlerine, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere, araştırmacılara ve tüm kamuoyuna faydalı olması beklenmektedir.

GİRİŞ

Hatay ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün hareketliliğinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm illere standart bir talep araştırması uygulanmaya ve işgücü piyasası analiz raporları yazılmaya başlanmıştır.

İhtiyaçlar doğrultusunda Hatay ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü

analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Hatay işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS' ye göre **TR63** olarak sınıflandırılan iller Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye' dir.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Hatay ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Hatay iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Hatay ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	44,6	36,7	17,7
2009	46,6	37,8	19
2010	**50,0**	43,0	13,9
2011	49,7	**43,4**	12,7
2012	48,6	43,1	**11,4**
2013	45,9	40,3	12,2

Kaynak: TÜİK

[1] TÜİK' in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

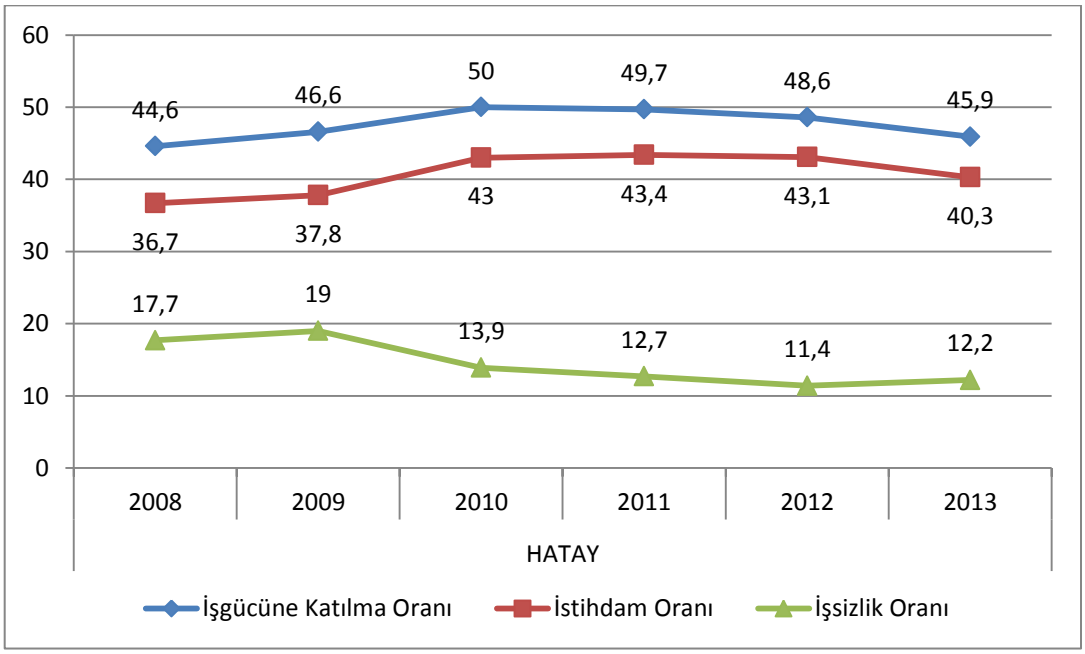

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2010 yılına kadar artış göstermiş olup, 2010-2013 yılları arasında düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, son yıllarda ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2011 yıllarında artış gösterirken, 2011 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2009-2010 döneminde yaklaşık 5 puanlık bir artışla en fazla yükselişi göstermiştir. 2008-2011 yıllarında çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermektedir. 2011- 2013 yıllarında ise ya çalışabilir yaştaki kişi sayısı çoğalmıştır ya da istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2009 ve 2013 yılları dışında artış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Hatay ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusla birlikte istihdam alanlarının da arttığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Hatay' ın işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. 2008-2013 yılları arasında Hatay ile Türkiye'deki İşsizlik oran eğrisine baktığımızda aralarında herhangi bir farklılık görünmemektedir. 2009 ekonomik krizi sonucu bu yılda işsizlik oranı yüksek çıkmıştır. 2011- 2013 yılları arasında istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye'de artışına devam ederken Hatay ilinde düşmektedir. Bu durum Hatay İl'inin işgücü piyasasının son yıllarda Türkiye'ye göre nispeten zayıfladığını göstermektedir. Bu durumun sebepleri arasındaki en önemli olanı, işverenlerin bölgedeki sorunlardan dolayı yatırım yapmaktan çekinmelerinden ve bazılarının ise bölgede küçülmeye hatta faaliyetlerini durdurmalarından kaynaklanmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Hatay ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

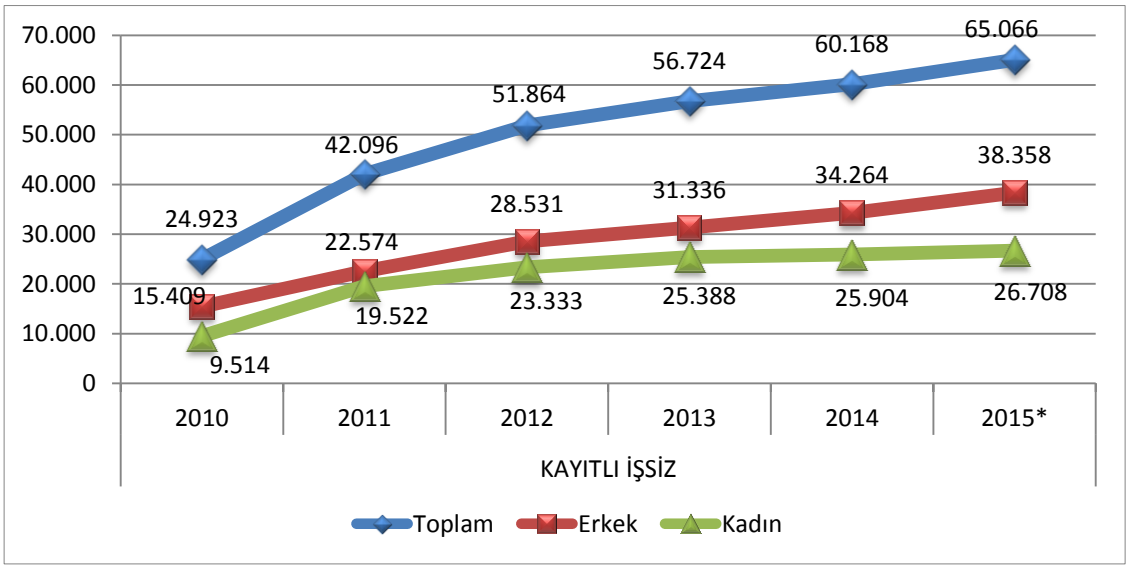

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

2010 yılında Hatay ilinde 24 bin 923 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 65 bin 066'ya yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sürekli bir artış gözlemlenirken 2015 yılında 2010 yılına göre erkek sayısı hemen hemen iki buçuk katına çıkmıştır. Kadınlarda da yıllar itibariyle sürekli artış gözlemlenmekte. 2015 yılında 2010 yılına göre İŞKUR'a kayıtlı kadın sayısı hemen hemen üç katına çıkmıştır. İŞKUR'a kayıtlı kadın miktarının erkeklerden daha fazla olması kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istediklerinin de bir göstergesidir. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslek	Kayıtlı İşsiz *
Beden İşçisi (Genel)	16.064
Büro Memuru (Genel)	3.622
Temizlik Görevlisi	2.584
Beden İşçisi (Temizlik)	1.746
Satış Danışmanı	1.628
Sekreter	1.533
Şoför-Yük Taşıma	1.408
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	1.154
Ön Muhasebeci	1.114
Garson (Servis Elemanı)	764
Diğer Meslekler	33449
Toplam	**65.066**

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 65 bin 066'dır. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralaması incelendiğinde ilk dört meslekten üçü nitelik gerektirmeyen meslekler iken biri büro memurudur. Devamında Satış Danışmanı, Sekreter, Şoför-Yük Taşıma, Hizmetli (Kamu Kuruluşları), Ön Muhasebeci, Garson (Servis Elemanı) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 905 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 8 bin 262 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 5 bin 689 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. Özellikle 2013 yılında İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır. Fakat devam eden yıllardaki açık işlerinde düşüş yaşanmıştır. Bunun nedeni ise İlimizin komşu olduğu ülkede yaşanan olumsuz gelişmelerdir.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş Dağılımı

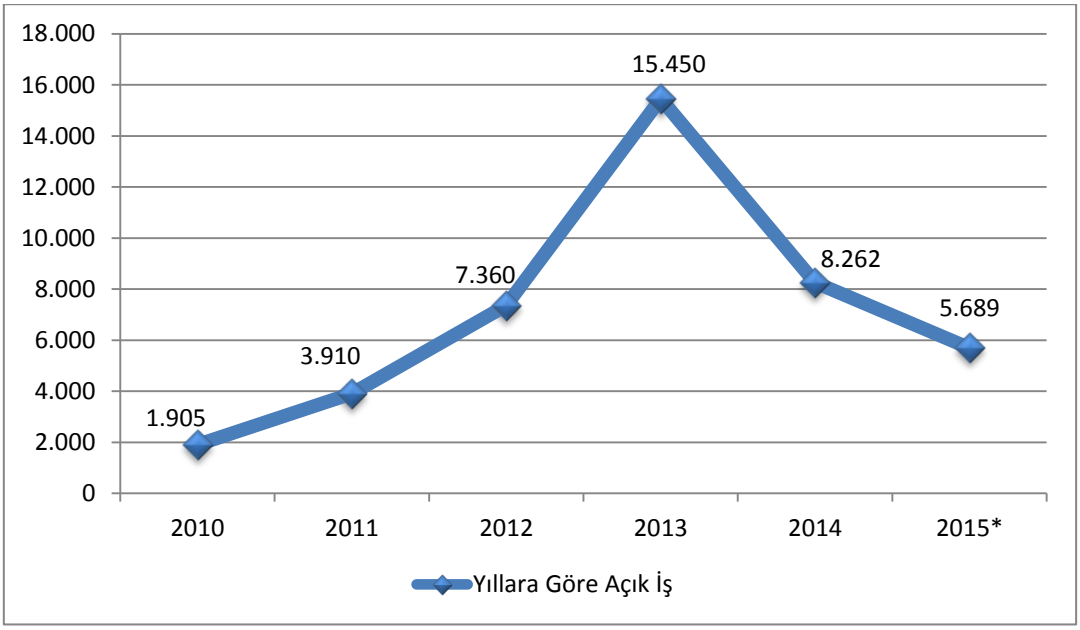

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde ilk sıralarda Kurye, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı), Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi, Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi), Filtre İmal İşçisi, Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Hatay ilinin lojistik, inşaat, imalat (özellikle filtre imalatı) ve hizmet sektörlerinde yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiğini söylemek mümkündür.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslek	Açık İş *
Kurye	933
Beden İşçisi (Genel)	748
Satış Danışmanı	216
Ön Muhasebeci	160
Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı)	134
Şoför-Yük Taşıma	125
Temizlik Görevlisi	121
Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi)	111
Filtre İmal İşçisi	102
Garson (Servis Elemanı)	94
Diğer Meslekler	2.945
Toplam	**5.689**

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 621 olan işe yerleştirme sayısı hemen hemen dört kat artarak 2013 yılında 5 bin 539'a çıkmıştır. 2014 yılında ise büyük bir düşüşle 1 bin 904'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalışın bir nedeni kamuda işe yerleştirme sayısının 2013 yılında 704 iken, 2014 yılında 105 olarak gerçekleşmesindendir. Diğer bir nedeniyse 2014 yılındaki "açık iş" in önceki yıla göre sert bir şekilde düşmesinden kaynaklanmıştır. 2012 ve 2013 yıllarında kamudaki yoğun işe alım bu yıllarda işe yerleştirmeleri artırmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 2 bin 482 olarak gerçekleşmiş olup 2014 yılında bin 904 olan işe yerleştirme sayısını geçmiştir.

Yıllar itibariyle işe yerleştirme rakamlarına baktığımızda 2010- 2013 yılları arasında artarak gitmekteyken 2014 yılında dikkat çekici bir azalma görülmektedir. Bu durumun sebepleri arasında komşu olduğumuz ülkede yaşanan durumlar gösterilebilir. 2015 yılında işe yerleştirme rakamlarındaki belirgin bir iyileşme olduğunu söyleyebiliriz. Bu iyileşmenin arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Özellikle İşbaşı Eğitim Programı (staj) sayısındaki artış istihdam artışına da olumlu katkı sağlamıştır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

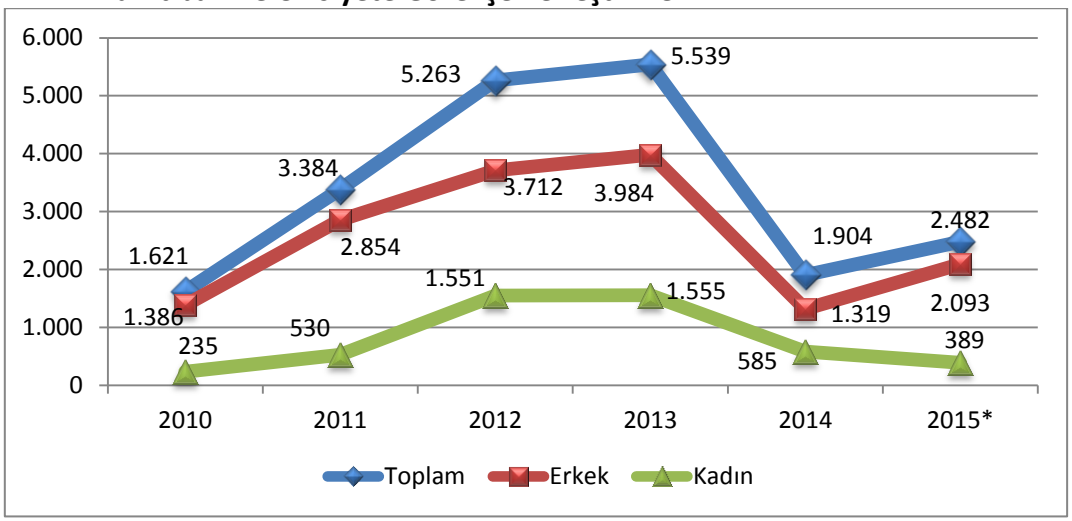

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

Tablo 4 'te görüldüğü üzere 2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Filtre İmal İşçisi, Hadde İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı), Hizmetli (Kamu Kuruluşları), Puantör, Elektrikçi (Genel), Makine Bakımcı meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslek	İşe Yerleştirme *
Beden İşçisi (Genel)	481
Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi)	110
Filtre İmal İşçisi	91
Hadde İşçisi	81
Şoför-Yük Taşıma	76
Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı)	75
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	70
Puantör	57
Elektrikçi (Genel)	56
Makine Bakımcı	55
Diğer Meslekler	1.330
Toplam	**2.482**

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 581 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam bin 839 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 985 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 555 İEP düzenlenmiş olup bin 294 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 20 adet kurs düzenlenmiş olup 396 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	20	396	555	1.294	6	149	581	1.839	33	3.985
2014	14	287	857	1.792	10	246	881	2.325	103	7.920
2013	115	2.421	844	1.909	15	450	974	4.780	102	4.928
2012	245	5.872	278	901	14	494	537	7.267	78	1.578
2011	160	4.365	104	318	16	479	280	5.162	30	332
2010	63	2.409	30	124	5	195	98	2.728	3	297

İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hatay ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 6 bin 974 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 3 bin 500'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	6.974	3.500
2014	10.473	5.354
2013	6.476	3.248
2012	5.200	3.176
2011	3.464	2.739
2010	2.952	2.275

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler *
Beden İşçisi (Genel)	442
Şoför-Yük Taşıma	121
Büro Memuru (Genel)	102
Güvenlik Görevlisi	73
Satış Danışmanı	65
Ön Muhasebeci	58
Temizlik Görevlisi	54
Muhasebeci	46
Vinç Operatörü	43
Diğer Meslekler	1.004
Genel Toplam	**2.947**

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerde ilk sırayı nitelik gerektirmeyen meslek almıştır. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün hareketliliğinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT' ın talep ettiği açık iş

istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [2] kapsamında,

-Temel işyeri bilgileri

-Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

-Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

-Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

-30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Hatay ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part- time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hatay ilinde bin 913 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 59 bin 746 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Hatay ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam bin 913 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörün hepsinde işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Toptan ve Perakende Ticaret	481
İnşaat	352
İmalat	302
Ulaştırma ve Depolama	297
Eğitim	95
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	86
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	81
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	76
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	58
Diğer Hizmet Faaliyetleri	31
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	18
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	13
Gayrimenkul Faaliyetleri	6
Bilgi ve İletişim	5
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	4
Toplam	**1.913**

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 18) ile İmalat (yüzde 16) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 75'ini oluşturmaktadır. Türkiye

genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Hatay ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Hatay'da üçüncü sıradadır.

Hatay ilinde en az işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor sektörlerindedir. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Hatay ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Hatay ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 59 bin 746 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 84,6'sı erkek, yüzde 15,4'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Hatay'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Hatay ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Kadınların Hatay'da çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının bir diğer nedeni de Türkiye genelinde Eğitim sektöründe çalışan kadınlar erkeklerden daha fazla sayıdadır. Hatay ilinde ise Eğitim sektöründe erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısından daha fazladır.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Hatay'da sadece Sağlık sektöründe çalışan kadın sayısı erkek sayısından daha fazladır.

Hatay'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Hatay'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektör	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
İmalat	1.794	19.575	21.369
Toptan ve Perakende Ticaret	1.771	7.659	9.429
Ulaştırma ve Depolama	438	7.344	7.782
İnşaat	542	6.767	7.309
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2.216	1.494	3.710
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	577	3.028	3.605
Eğitim	943	1.336	2.279
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	407	1.263	1.671
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	248	707	955
Diğer Hizmet Faaliyetleri	123	403	526
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	23	474	497
Gayrimenkul Faaliyetleri	11	128	139
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	6	132	138
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	39	60	99
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	92	92
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	10	82	92
Bilgi ve İletişim	15	38	53
Genel Toplam	**9.163**	**50.582**	**59.746**

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da en fazla çalışan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 65'i bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 56'sı bu sektörlerde iken çalışanlarda 9 puanlık bir artış söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri daha sonra sırası ile İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerindedir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe kadınların çalışanlar içerisinde Hatay'daki oranı ile Türkiye genelindeki oranı oldukça yakındır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile paraleldir. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

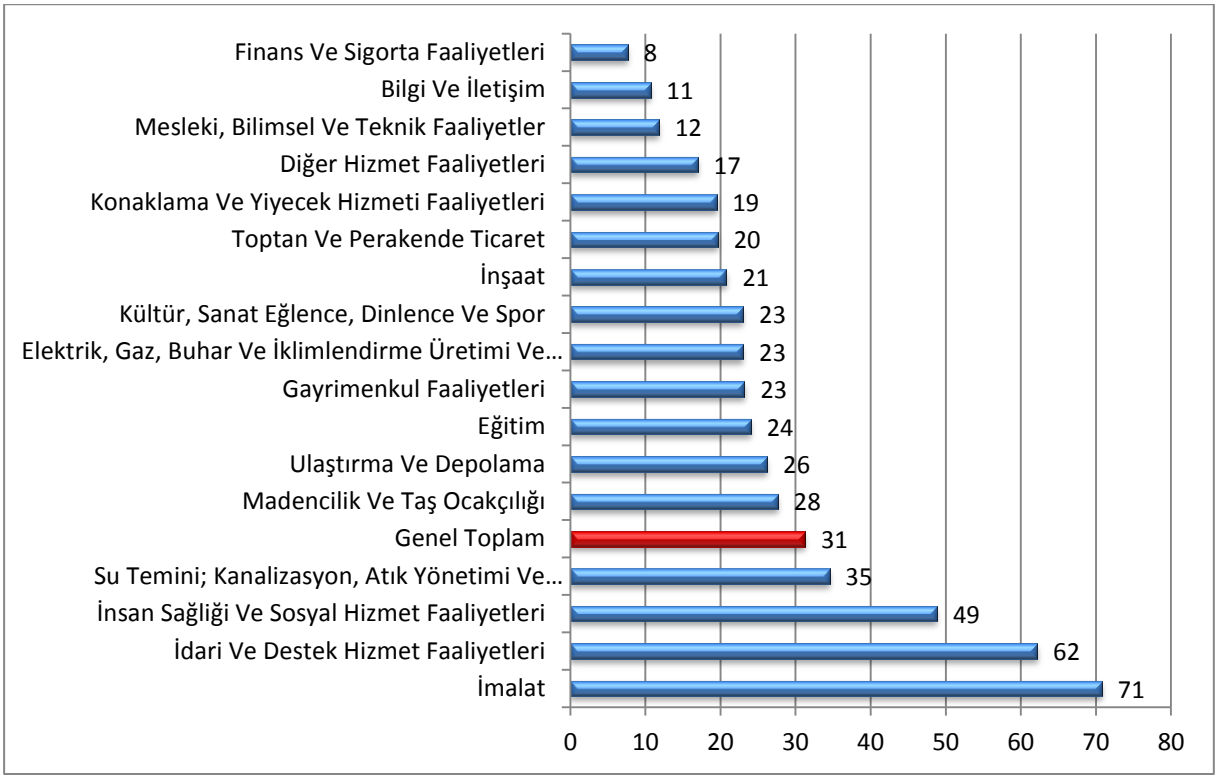

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 31'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Hatay'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Bu durum Hatay'da da aynıdır. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Hatay'da bu sayı 71'dir. Hatay'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Hatay'da en son yer alan Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı en fazla olan (185 kişi) sektörlerden biridir.

Hatay ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 30'u 5-9 yıldır faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise 10-14 yıllık işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 47'si bu iki gruba aittir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı (%)

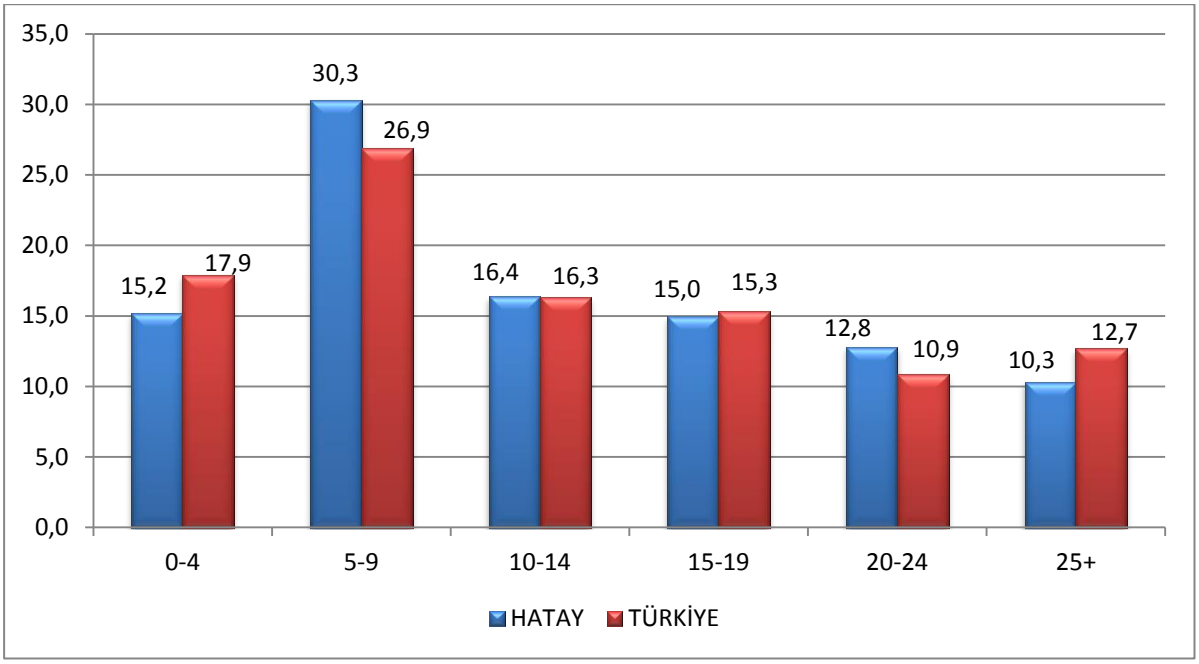

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Hatay ilindeki işyerlerinin yaş grupları çok benzemektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardadır. Çalışanların yüzde 25'i bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların imalat, inşaat, Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde ilk sıralarda olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde de bu meslek grubu ilk sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	14.395	531	14.926
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	12.796	249	13.046
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.799	1.538	7.337
Teknisyenler, Teknikerler ve Yrd. Prof. Meslek Mensupları	5.557	1.016	6.573
Profesyonel Meslek Mensupları	3.543	2.289	5.832
Hizmet ve Satış Elemanları	4.445	1.373	5.817
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.722	1.984	4.707
Yöneticiler	1.125	181	1.306
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	201	2	203
Genel Toplam	**50.582**	**9.163**	**59.746**

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilinde çalışanların yüzde 12'si Nitelik Gerektirmeyen İşlerde çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Hatay ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye genelinden daha düşüktür. Bu durumun nedeni ilimizdeki kayıt dışı çalışma oranının yüksek olmasındandır. İlimizde özellikle kayıt dışı yabancı çalıştıran işyeri sayısı oldukça fazladır. Bu sebeple nitelik gerektirmeyen işlerde çalışma oranı beyan edilenden yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca çalışmanın yapıldığı dönem ilimizde mevsimlik işlerin henüz başlamadığı dönem olması sebebiyle de nitelik gerektirmeyen işlerde çalışma oranı daha düşük çıkmıştır. Hatay'da erkeklerin yüzde 11,4'ü, kadınların ise yüzde 16,7'si nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Hatay'da kadınların yüzde 25'nin, erkeklerin ise yüzde 7'sinin bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Hatay'da erkekler en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Profesyonel Meslek Mensupları ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

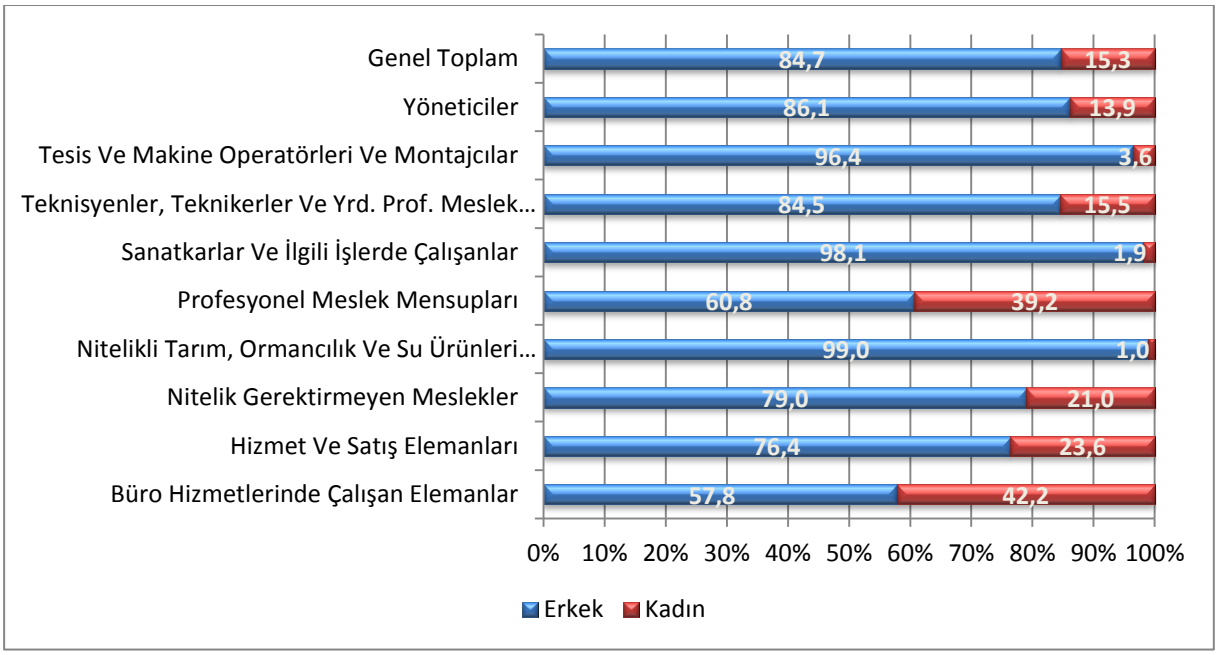

Kaynak: İPA 2015

Grafik 7' de de görüldüğü gibi Hatay ilinde kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir melek grubu bulunmamaktadır. Bu durum Türkiye genelinde için de aynıdır. Hatay ilinde Tesis ve Makine

Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Hatay'da kadınlar özellikle makine veya mesleki beceri gerektiren mesleklerden ziyade büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+					
Erkek		Kadın		Genel	
2014	2015	2014	2015	2014	2015
Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü
Metal Hadde Çekicisi (Sıcak Hadde)	Temizlik Görevlisi	Muhasebeci	Ön Muhasebeci	Metal Hadde Çekicisi (Sıcak Hadde)	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Sekreter	Sekreter	Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Makine Bakımcı	Ön Muhasebeci	Hemşire	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Sıvacı	Ustabaşı/Postabaşı/ Formen/	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı	Muhasebeci	Makine Bakımcı
Ağır Kamyon Şoförü	Atölye Sorumlusu	Hemşire	Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma	Ön Muhasebeci
Güvenlik Görevlisi	Sıcak Haddeci-Çelik	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru Genel)	Sıvacı	Filtre İmal İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Kasiyer	Kasiyer	Güvenlik Görevlisi	Ustabaşı/Postabaşı/ Formen/
Satış Danışmanı	Filtre İmal İşçisi	Aşçı	Filtre İmal İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Atölye Sorumlusu
Sıcak Haddeci-Çelik	Satış Danışmanı	Bilgi İşlem Destek Elemanı	Büro Memuru (İdari İşler)	Ağır Kamyon Şoförü	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Tır-Çekici Şoförü mesleği görülmektedir. Ulaştırma ve Depolama sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada kendini göstermiştir.

Kadınlarda da erkeklerde de 2015 ve 2014 yıllarında ilk sıradaki meslekler yerlerini korumuştur. Sıralamadaki diğer meslekler ise aşağı yukarı bir önceki yıl ile benzerlik arz etmektedir. 2014 yılında en fazla çalışılan ilk on meslek arasında olan metal hadde çekicisi, güvenlik görevlisi, beden işçisi ve ağır kamyon şoförü; yerlerini makine bakımcı, filtre imal işçisi, ustabaşı/Postabaşı/formen ve atölye sorumlusu mesleklerine bırakmıştır. En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Hatay ilinde yüzde 47,3'tür. Hatay Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Hatay'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her iki işyerinden birine hizmet sunma imkânı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR hizmetinden faydalananların kendi içinde dağılımı
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	100,0%	0,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	73,3%	4,0%
Bilgi ve İletişim	66,7%	0,3%
İmalat	65,8%	15,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	63,1%	4,5%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	61,1%	0,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	52,0%	25,1%
Eğitim	51,1%	5,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	44,4%	1,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	40,4%	3,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	36,8%	4,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	33,3%	0,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	33,3%	0,2%
Ulaştırma ve Depolama	32,3%	15,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	30,8%	0,7%
İnşaat	30,7%	18,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	25,0%	0,2%
Genel Toplam	**47,3%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İmalat sektörleridir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, İnşaat ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde ise İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir. Hatay ili işgücü piyasasında önemli bir yere sahip olan Ulaştırma ve Depolama sektörü il ortalamasının çok fazla altında olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken bir sektör olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Hatay ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Hatay ilinde işyerlerinin yüzde 5,7'si part- time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Hatay'da part- time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part- Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı ve Çalışanları

Sektör	Oran (%)	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	33,3	0	9	9
Bilgi ve İletişim	33,3	7	17	23
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	21,4	159	453	611
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	20,0	805	578	1.382
Eğitim	9,8	100	110	211
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5,6	2	37	39
İmalat	5,5	167	1.944	2.111
Toptan ve Perakende Ticaret	4,3	122	587	709
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3,7	9	38	47
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3,5	79	47	126
Ulaştırma ve Depolama	3,1	33	509	542
İnşaat	2,8	11	87	98
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,6	12	30	42
Genel Toplam	**5,7**	**1.504**	**4.446**	**5.950**

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da araştırma kapsamına giren 17 sektörde işyeri bulunurken part- time çalışanı olan 12 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part- time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part- time çalışanı olan sektör İmalat sektörüdür. Bu sektör işyeri sayısı en fazla olan üçüncü sektör olduğu için part- time çalışanı olan işyeri sayısında da ilk sıradaki sektör olarak dikkat çekmiştir. Ancak daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde part- time çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Bilgi ve İletişim sektörlerindeki her üç işyerinden birinin part- time çalışanı bulunmaktadır. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe part- time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 21,4'tür. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Hatay ilinde çalışanların yüzde 9,9'u part- time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Hatay geneline göre part- time çalışma daha yaygındır.

Hatay'da part- time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 25,3'ü kadındır. Part- time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part- time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hatay'da part- time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part- time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part- time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part- time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part- time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part- time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part- time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Sıcak Haddeci-Çelik	Hemşire	Temizlik Görevlisi
Filtre İmal İşçisi	Temizlik Görevlisi	Filtre İmal İşçisi
Paketleme İşçisi (El İle)	Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel	Sıcak Haddeci-Çelik
Tır-Çekici Şoförü	Hasta Kabul Görevlisi	Hemşire
Vinç Operatörü	Acil Tıp Teknisyeni	Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel
Temizlik Görevlisi	Filtre İmal İşçisi	Paketleme İşçisi (El İle)
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)	Sekreter	Tır-Çekici Şoförü
Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu	Otomasyon Sistemleri Teknisyeni	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı	Vinç Operatörü
Büro Memuru (İdari İşler)	Biyolog	Büro Memuru (İdari İşler)

Kaynak: İPA 2015

Part- time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Temizlik Görevlisi, Filtre İmal İşçisi ve Sıcak Haddeci-Çelik olmuştur. Bu mesleklerin ilk ikisi 2014 yılında da aynı olup diğer meslekler de aşağı yukarı aynıdır. Temizlik görevlisi mesleğinin ilk sırada olması hizmet sektörünün ön plana çıkmasından; filtre imal işçisinin ikinci sırada olması filtre sektörünün ilimizde gelişmiş olmasından; sıcak haddeci-çelik mesleğinin üçüncü sırada olması ise İskenderun bölgesinin demir-çelik sanayisinin gelişmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Erkeklerde öne çıkan bir diğer meslek, tır-çekici şoförü ise ilimizin ulaştırma ve depolama sektöründe ön plana çıkmış olmasından dolayı ilk sıralarda yer almaktadır.

Hatay ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 15,1'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Hatay ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Oranı ve Çalışan Sayıları

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran (%)	Kadın	Erkek	Toplam
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	50,0	4	112	116
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	47,6	198	767	964
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	33,3	0	17	17
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	25,0	6	12	18
İmalat	24,9	1.012	13.649	14.661
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	24,6	85	1.895	1.980
Toptan ve Perakende Ticaret	17,6	341	1.538	1.879
Gayrimenkul Faaliyetleri	16,7	3	20	23
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16,0	1.013	742	1.755
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11,1	69	124	193
İnşaat	7,5	121	1.110	1.231
Ulaştırma ve Depolama	6,9	42	1.003	1.045
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5,6	2	6	8
Eğitim	3,3	53	128	181
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,6	0	33	33
Genel Toplam	**15,1**	**2.949**	**21.156**	**24.104**

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde dokuzuncu sırada yer almaktadır. Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde Hatay ilinde vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Hatay ilinde Sektörlerde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan sektördeki erkeklerin oranı yüzde 96'lar civarında iken, Türkiye'de bu oran yüzde 66'dır.

Hatay ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 12,2'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 32,2'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Hatay ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Erkek	Kadın	Toplam
Temizlik Görevlisi	Hemşire	Temizlik Görevlisi
Makine Bakımcı	Temizlik Görevlisi	Makine Bakımcı
Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu	Satış Danışmanı	Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu
Sıcak Haddeci-Çelik	Diğer Profesyonel, Teknik ve İlgili Personel	Sıcak Haddeci-Çelik
Vardiya Amiri - İmalat	Filtre İmal İşçisi	Vardiya Amiri - İmalat
Vinç Operatörü	Büro Memuru (İdari İşler)	Vinç Operatörü
Vardiya Amiri (Maden)	Konfeksiyon İşçisi	Vardiya Amiri (Maden)
Kok Fırını İşçisi	Hasta Kabul Görevlisi	Kok Fırını İşçisi
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Ön Muhasebeci	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Beden İşçisi (Genel)	Muhasebeci	Beden İşçisi (Genel)

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Hemşire, Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Hatay ilinde erkeklerde Temizlik Görevlisi, Makine Bakımcı, Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Hatay ilinde hem part- time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Temizlik Görevlisi ile Sıcak Haddeci-Çelik ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 15,3'ü ihracat yapmaktadır. İlde 8 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 34,6'sı ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Hatay' ya göre çok daha düşüktür.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Oranı ve Çalışan Dağılımı

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran (%)	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	38,4	1.236	14.754	15.990
Ulaştırma ve Depolama	20,8	73	1.453	1.526
Toptan ve Perakende Ticaret	20,1	437	1.883	2.320
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	16,7	2	41	43
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3,7	22	22	44
İnşaat	2,8	70	303	373
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,6	6	40	47
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1,8	0	287	287
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1,2	4	14	18
Genel Toplam	**15,3**	**1.851**	**18.797**	**20.648**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Hatay ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri almaktadır. Hatay ili için bakıldığında bu sıralama, İmalat, Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü şeklindedir. Hatay ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların yüzde 91'i erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Tır-Çekici Şoförü, Makine Bakımcısı ve Filtre İmal İşçisi gibi meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Toplam
Tır-Çekici Şoförü	Filtre İmal İşçisi	Tır-Çekici Şoförü
Makine Bakımcı	Ön Muhasebeci	Makine Bakımcı
Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu	Büro Memuru (İdari İşler)	Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu
Vardiya Amiri - İmalat	Sekreter	Vardiya Amiri - İmalat
Sıcak Haddeci-Çelik	Satış Danışmanı	Sıcak Haddeci-Çelik
Vardiya Amiri (Maden)	Konfeksiyon İşçisi	Filtre İmal İşçisi
Kok Fırını İşçisi	Muhasebeci	Vardiya Amiri (Maden)
Filtre İmal İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü/ Dokumacı	Kok Fırını İşçisi
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Temizlik Görevlisi	Çelik Konstrüksiyon İşçisi
Vinç Operatörü	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Filtre İmal İşçisi, Ön Muhasebeci, Büro Memuru (İdari İşler) alırken, erkeklerde ise Tır-Çekici Şoförü, Makine Bakımcı, Ustabaşı/Postabaşı/Formen/ Atölye Sorumlusu olarak sıralanmaktadır. Erkeklerin çalıştıkları meslekler fiziksel güç ve dayanıklılık gerektiren niteliklerdeyken

kadınların çalıştıkları meslekler daha çok fiziksel güç gerektirmeyen niteliklerdedir. Bir önceki tabloda en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tabloyu birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Hatay'daki işyerlerinin yüzde 47,3'ü(905 işyeri), Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

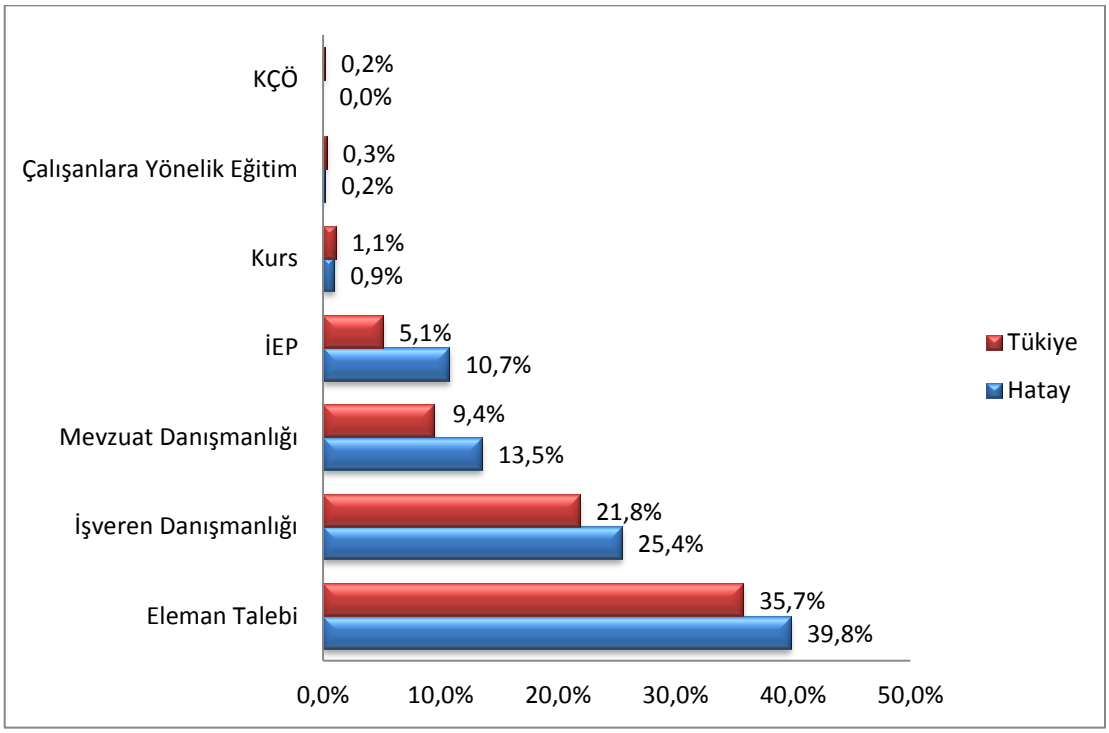

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 39,8 ile en fazla Eleman Talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 25,4 ile İşveren Danışmanlığı, yüzde 13,5 ile Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 10,7 ile İşbaşı Eğitim Programları, yüzde 1 ile Kurs Hizmetleri takip etmiştir. Çalışanlara yönelik eğitim çok az olurken Kısa çalışma ödeneği hizmet talepleri hiç olmamıştır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Hatay ilinde eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı ve işbaşı eğitim programları hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken kurs, Çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği Türkiye genelinin biraz altında kalınmıştır.

Hatay ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 25 ve üzeri yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise birbirine yakındır. Hatay'da en fazla işyerinin 25 yaş üstü ve 0-4 yaş arası faaliyet gösteren

işyerlerinde olmasına karşın, sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

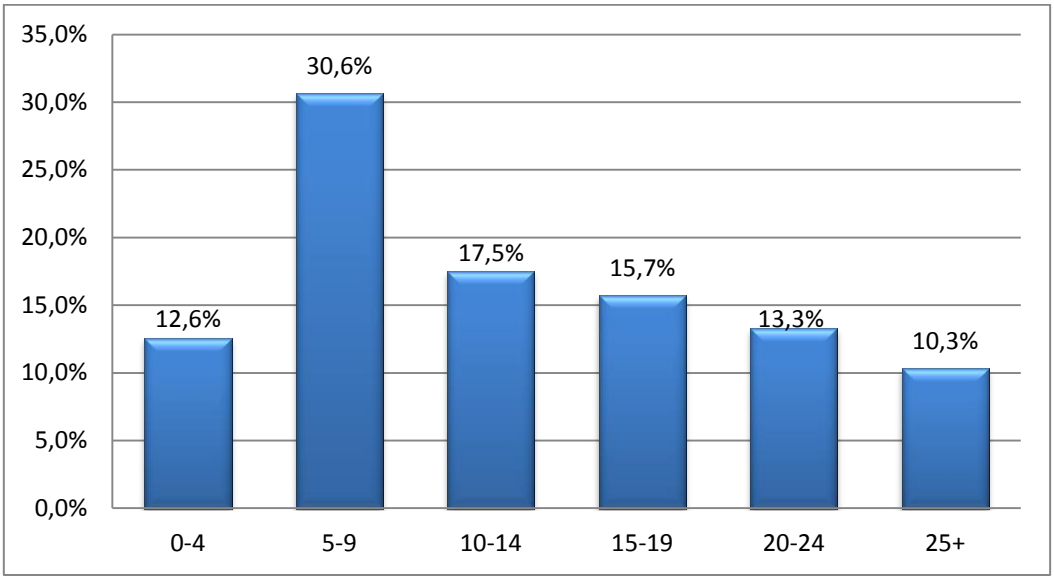

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaş aralığındaki firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada eleman talebi, ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada ise mevzuat danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

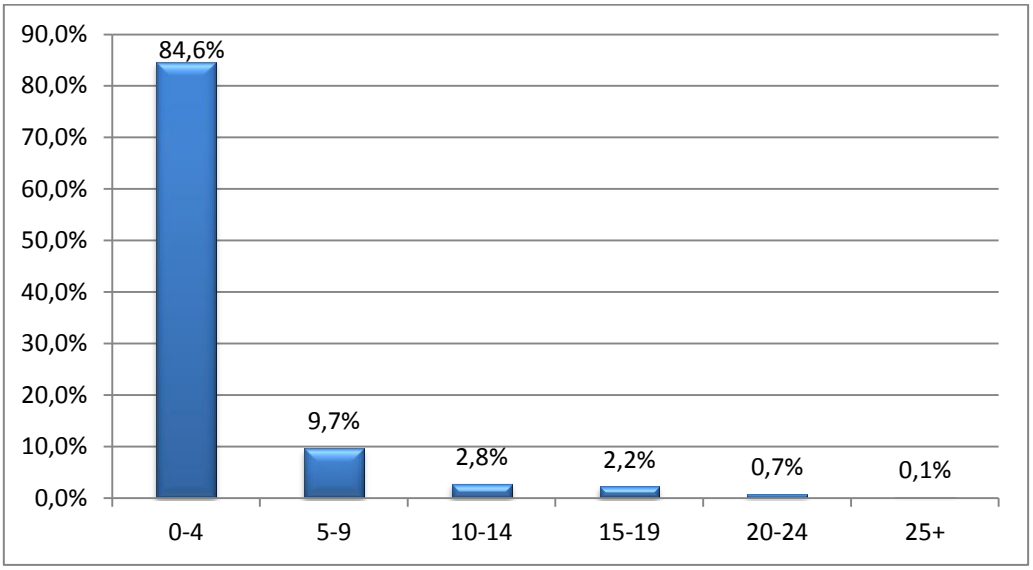

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 84,6'sının 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise yüzde 0,1 ile 25 yıl ve üzerinde bir süredir bu hizmetlerden faydalanmıştır. Hatay ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektör	Eleman Talebi (%)	İEP (%)	İşveren Danışmanlığı (%)	Kurs (%)	Mevzuat Danışmanlığı (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	81,8	18,2	54,5	0,0	27,3
İmalat	91,2	24,2	52,4	3,2	29,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	75,0	0,0	50,0	0,0	25,0
İnşaat	83,8	8,1	60,6	1,0	35,4
Toptan ve Perakende Ticaret	85,6	18,9	55,6	1,2	33,3
Ulaştırma ve Depolama	79,6	19,4	58,1	2,2	18,3
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	90,6	24,5	60,4	0,0	24,5
Bilgi ve İletişim	50,0	0,0	100,0	0,0	50,0
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	75,0	0,0	25,0	25,0	0,0
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0	0,0	50,0	0,0	0,0
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	78,6	21,4	39,3	0,0	17,9
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	82,6	17,4	30,4	0,0	17,4
Eğitim	66,0	34,0	38,3	4,3	21,3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	78,2	61,8	50,9	1,8	27,3
Diğer Hizmet Faaliyetleri	75,0	41,7	58,3	0,0	50,0
Genel Toplam	84,1	22,7	53,7	2,0	28,5

KAYNAK: 2015 İPA

Hatay ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Bilgi ve İletişim ile inşaat sektörleri ön planda olmuştur. Kurs hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri kurs hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Hatay ilinde part- time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden çalışanlara yönelik kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden faydalanmamışlardır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir. Hatay ilinde part- time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir. Hatay'da eleman talebi hizmetinin ardından işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı ve kurs hizmetleri yer almaktadır. Bu sıralama Türkiye genelinde ile aynıdır.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

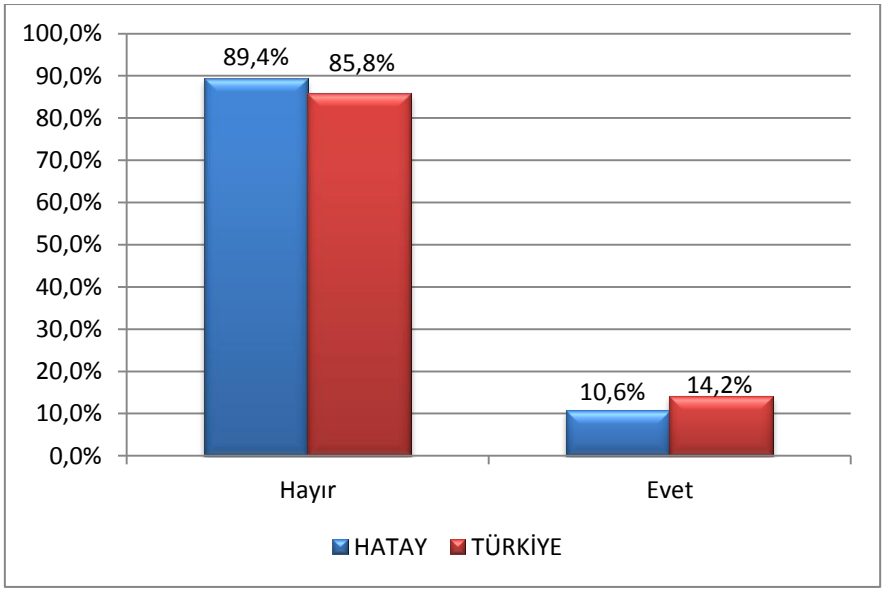

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilindeki işyerlerinin yüzde 10,6'sı açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Hatay'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Hatay ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın yapıldığı dönemin de (Mart-Nisan) etkisiyle oran düşük çıkmıştır.

Hatay ilinde 204 işyerinde toplam 533 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Hatay			Türkiye	
	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı (%)	Açık İş Oranı (%)	Açık İş Dağılımı (%)	Açık İş Oranı (%)
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faal.	41	7,6	7,6	2	1,1
Gayrimenkul Faaliyetleri	11	2,1	7,3	0,6	1,6
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faal.	74	13,8	4,2	8,8	2,1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18	3,4	3,4	1,8	2,7
Eğitim	14	2,7	2,7	1,1	0,7
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	12	2,3	2,3	6,1	1,5
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10	1,8	1,8	3,4	2,1
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	1,5	1,6	0,6	1,0
Toptan ve Perakende Ticaret	138	25,9	1,4	17,1	1,8
İnşaat	51	9,6	0,7	7,8	1,4
Ulaştırma ve Depolama	43	8,1	0,6	3,7	1,4
İmalat	113	21,1	0,5	44,6	2,0
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	0,0	0	0,3	1,3
Genel Toplam	**533**	**100,0**	**0,9**	**100**	**1,7**

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 25,9 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 21,1 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 13,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü gelmektedir. Bu sektörleri İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörleri izlemiştir. Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetler sektörleri işyerlerinin yüzde 45'ini oluştururken açık işlerinde yüzde 61 paya sahip olmuşlardır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Hatay ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Hatay ilinde açık iş oranı yüzde 0,9 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1 puan altındadır. Hatay'da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 7,6 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bunu yüzde 7,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü ve yüzde 4,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. İşyerlerinin ve çalışanların sektörel dağılımlarında ilk sıralarda yer alan İnşaat, Ulaştırma ve Depolama ile imalat sektörlerinin

açık iş oranın il geneli açık iş oranının altında olması dikkat çekmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise açık iş oranı yüzde 1,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Oranları, Hatay- Türkiye, 2015- 2014- 2013

Sektörler	HATAY			TÜRKİYE		
	Açık İş Oranı 2015 (%)	Açık İş Oranı 2014 (%)	Açık İş Oranı 2013 (%)	Açık İş Oranı 2015 (%)	Açık İş Oranı 2014 (%)	Açık İş Oranı 2013 (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,6	2,9	7,7	1	1,7	3
İmalat	0,5	1,1	2,1	2	3,3	5,4
İnşaat	0,7	0,6	3,5	1,4	1,7	3,4
Toptan ve Perakende Ticaret	1,4	3,2	4,3	1,8	3	4,6
Ulaştırma ve Depolama	0,6	1,6	2,6	1,4	2,4	2,9
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4,2	5,6	7,3	2,1	2,7	5,6
Gayrimenkul Faaliyetleri	7,3	3,9	8,5	1,6	2,9	4,1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1,0	4,7	2,3	2,1	2,2	3,8
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,3	0,4	0,8	1,5	2,7	3,5
Eğitim	0,6	0,6	2,3	0,7	1,7	2,5
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1,1	3,4	2	1,1	2,6	4,1
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0	0	0,4	1,3	2,1	3,1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3,4	3,2	5,5	2,7	4,4	5,6
Genel Toplam	**0,9**	**1,7**	**2,9**	**1,7**	**2,7**	**4,4**

KAYNAK: İPA 2015-2014-2013

Ülkemizde henüz açık iş oranlarını karşılaştırmaya yetecek bir zaman serisi mevcut değildir. Söz konusu karşılaştırmanın yapılabilmesi için 5 ila 7 yıl arası bir dönemde en az "zaman kapsam" uyumluluğu olan bir dizi işgücü piyasası talep araştırmasına daha ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak ifade etmekte fayda bulunmaktadır ki, İPA 2013, İPA 2014 ve İPA 2015 çalışmaları arasında zaman kapsam uyumu sorunu mevcut değildir, sonuçları karşılaştırılabilirlik arz etmektedir.

Sözü edilen zaman serisinin oluşumu reel ücret katılığı çerçevesinde ortaya çıkan arz-talep eşitsizliğini ortaya çıkarır; işgücünün arz talep eşitliğinin tesisi durumunda açık iş oranı ile işsizlik oranı arasında ters yönlü bir ilişki kurulur. (Pissarides 2000; 49)

Bu sebeple açık iş oranının analizi işsizlik oranının tahmini ve gereken önlemlerin zamanında alınması anlamında oldukça önemlidir.

Hatay ilinde İPA 2015 sonuçlarında yüzde 0,9 olan açık iş oranı Türkiye'de 1,7'dir. Aynı oran 2014 yılında yüzde 1,7 iken, ülkemizde 2,7 olarak görülmüştür. 2013 yılında ise İlimizde yüzde 2,9

olan açık iş oranı ülkemizde 4,4 olarak kaydedilmiştir. Bir başka ifade ile Hatay'da 2015 yılında her bin kişilik iş pozisyonundan 991'i dolu iken 9'u boştur. Ülkemizde ise 983'ü dolu iken 17'si boştur. 2014 yılında ise Hatay'da her bin kişilik pozisyondan 983'ü dolu iken 17'si boş, ülkemizde ise 973'ü dolu iken 27'si boştur. Görüldüğü gibi Hatay'da ve ülkemizde son üç yıl içerisinde sürekli bir düşüş yaşanmıştır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

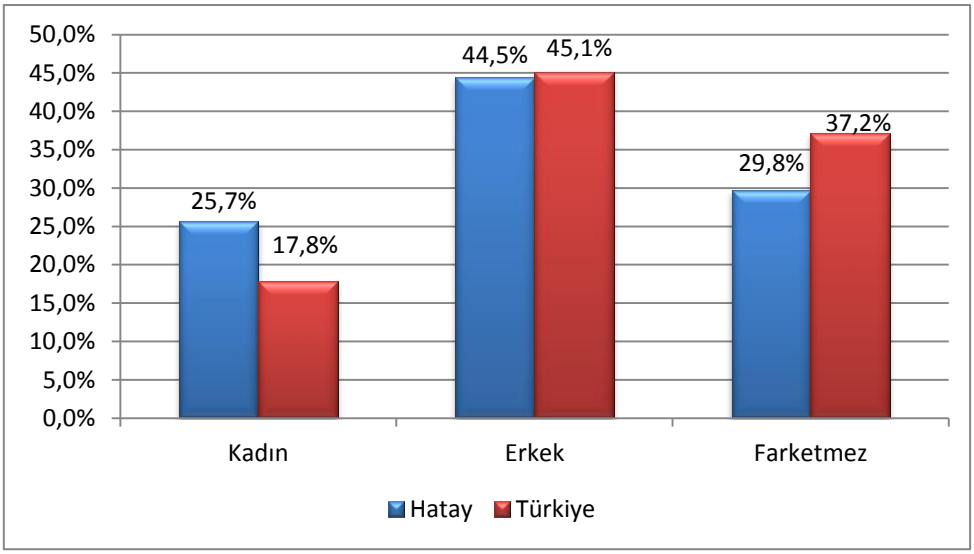

KAYNAK: İPA 2015

Hatay'da toplam açık işlerin yüzde 25,7'si için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre yüksektir. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 44,5 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebine çok yakındır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 29,8 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Hatay ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilmektedir. Hatay'da da, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Türkiye genelinde daha belirgindir.

Tablo 22: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektör	Açık İş Verme Oranı (%)	
	2015	2014
Gayrimenkul Faaliyetleri	33,3	12,5
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	26,2	27,9
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	16,7	5,3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	14,7	31,2
İmalat	13,8	24,6
Toptan ve Perakende Ticaret	12,2	22,6
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11,1	21,9
Eğitim	9,8	8,4
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8,8	7,4
İnşaat	7,1	9,1
Ulaştırma ve Depolama	5,9	15,3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,3	16,3
Genel Toplam	10,6	17,6

KAYNAK: İPA 2014- 2015

Hatay ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 17,6 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Hatay'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Hatay'da ikinci sırada yüzde 26,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 16,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Hatay ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

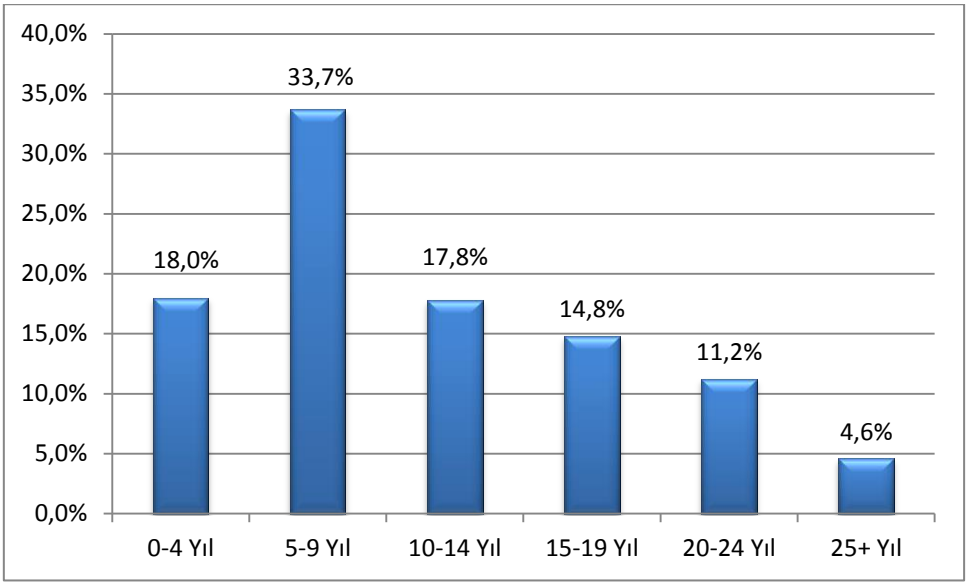

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 0-4 arası yaş grubuna sahip işyerleri ile 10-14 yaş arası işyerleri gelmektedir. Bu sıralama 2014 yılında da aynı şekilde olmuştur. Grafik 13' e baktığımızda genel olarak işyerlerinin faaliyet süreleri ile açık iş isteyen işyeri sayıları ters orantılıdır. Yani işyerlerinin yaşı ilerledikçe daha çok kurumsallaşmaktadır ve mevcut işgücü oturmuş bir yapı göstermektedir. Bu durum doğal olarak açık iş sayılarını düşürmektedir.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Hatay ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 23: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektörler	Kadın (%)	Erkek (%)	Farketmez (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	12,5	87,5	0,0
İmalat	5,7	68,8	25,4
İnşaat	19,1	59,6	21,3
Toptan ve Perakende Ticaret	37,3	39,6	23,1
Ulaştırma ve Depolama	14,3	73,8	11,9
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	15,3	27,8	56,9
Gayrimenkul Faaliyetleri	54,5	0,0	45,5
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	33,3	55,6	11,1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	50,0	16,7	33,3
Eğitim	50,0	14,3	35,7
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	70,0	0,0	30,0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0	31,3	68,8
Genel Toplam	**25,7**	**44,5**	**29,8**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 23'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ve Gayrimenkul Faaliyetlerinde erkek eleman talebi hiç yokken sırayla yüzde 30 ve yüzde 45,5 oranında fark etmemektedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama ile İmalat sektörlerinde yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Benzer şekilde inşaat sektörü de açık işlerde erkek eleman talep etmiştir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir.

Hatay'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre düşüktür. Türkiye genelindeki açık işler Hatay'dakilere göre daha az mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Hatay			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı (%)	Açık İş Oranı (%)	Açık İş Dağılımı (%)	Açık İş Oranı (%)
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	110	20,6	0,8	21,5	2,2
Hizmet ve Satış Elemanları	106	19,9	1,8	16,7	2,2
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	75	14,1	1,0	14,9	1,5
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	73	13,7	0,5	22,4	2,1
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	55	10,2	1,1	7,5	1,1
Profesyonel Meslek Mensupları	54	10,1	0,9	7,8	1,3
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	51	9,5	0,8	8,1	1,5
Yöneticiler	8	1,5	0,6	0,6	0,3
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,4	1,0	0,4	1,9
Genel Toplam	**533**	**100,0**	**0,9**	**100,0**	**1,7**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır. Hatay ilinde Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe büyük payı olan otel ve restoranların açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. Üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır. Hatay ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu sebeple Hizmet ve Satış Elemanları talep dağılımında geçen yıl üçüncü sıradayken bu yıl ikinci sıraya çıkmıştır.

Türkiye'de ise Hatay' ın aksine açık iş dağılımında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Hatay ve Türkiye genelinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları; en çok açık iş talep eden meslek grupları sıralamasında ilk üç içerisinde yer aldığı dikkat çekmektedir.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Hatay'da açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında beşinci sırada yer alan Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar grubu ise açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu ise hem açık dağılımı hem de açık iş oranında üçüncü sırada yer alırken açık iş dağılımında son sırada yer alan Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları da açık iş oranında üçüncü sırada yer almıştır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları olarak sıralanmıştır.

Tablo 25: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Hatay (%)			Türkiye (%)		
	Kadın	Erkek	Fark Etmez	Kadın	Erkek	Fark Etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	25,7	44,5	29,8	25,5	25,0	49,5
Profesyonel Meslek Mensupları	49,5	11,4	39,1	17,6	19,3	63,2
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	42,7	18,6	38,7	17,0	46,5	36,4
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	19,3	26,2	54,5	23,7	41,7	34,6
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0	100,0	0,0	21,3	27,5	51,2
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	40,1	9,7	50,2	12,6	51,1	36,3
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6,7	86,0	7,3	11,0	73,9	15,1
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	36,0	37,5	26,5	18,6	61,3	20,2
Yönetici	2,8	95,8	1,4	16,7	22,3	61,0
Genel Toplam	**13,2**	**13,9**	**72,9**	**17,8**	**45,1**	**37,2**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran erkek ve kadınlar arasında yakın seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Hatay'da hem de Türkiye'de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları mensuplarıdır. Türkiye genelinde Hatay'dan farklı olarak büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Profesyonel Meslek

Mensupları, Hizmet ve Satış Elemanları ve yönetici meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran (%)	Meslekler	Oran (%)
1	Satış Danışmanı	9,2	Tır-Çekici Şoförü	9,8
2	Temizlik Görevlisi	6,3	Satış Danışmanı	7,5
3	Tır-Çekici Şoförü	4,8	Beden İşçisi (Genel)	4,8
4	Beden İşçisi (Genel)	3,7	Hemşire	3,8
5	Ön Muhasebeci	3,5	Ön Muhasebeci	3,2
6	Garson (Servis Elemanı)	3,5	Gaz Altı Kaynakçısı	2,3
7	Sekreter	3,0	Pazarlamacı	2,1
8	Hemşire	2,7	Sekreter	2,0
9	Acil Tıp Teknisyeni	2,3	Komi (Garson Yardımcısı)	1,9
10	Kamyonet Şoförü	2,1	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	1,9
11	Kasiyer	2,1	Temizlik Görevlisi	1,8
12	Muhasebeci	2,0	Muhasebeci	1,8
13	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	1,6	Garson (Servis Elemanı)	1,6
14	Büro Memuru (İdari İşler)	1,5	İnşaat Elemanları Kalıpçısı	1,4
15	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	1,3	Acil Tıp Teknisyeni	1,3
16	**Diğer Meslekler**	50,4	**Diğer Meslekler**	52,6
17	**Toplam**	**100**	**Toplam**	**100**

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslekten birisi değişmiştir. Bu meslek Temizlik Görevlisi mesleğidir. Geçen sene üçüncü sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) ihtiyacı azalarak bu sene dördüncü sıraya yerleşmiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden üç tanesi (Gaz Altı Kaynakçısı, Pazarlamacı ve İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)) bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene Kamyonet Şoförü, Kasiyer ve Cnc Torna Tezgâhı Operatörü meslekleri açık işlerde ilk yirmi meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Hatay'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Hatay'dan farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde dokuz farklı meslek (Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Paketleme İşçisi (El İle), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi) yer almıştır.

Tablo 27: Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü	Satış Danışmanı
Sekreter	Kamyonet Şoförü	Temizlik Görevlisi
Hemşire	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Beden İşçisi (Genel)
Acil Tıp Teknisyeni	Garson (Servis Elemanı)	Ön Muhasebeci
Temizlik Görevlisi	Sıcak Demirci	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Marangoz	Büro Memuru (İdari İşler)
Gayrimenkul Değerleme Uzmanı	Seri Üretim Tezgah Operatörü	Bilgi İşlem Destek Sorumlusu
Ön Muhasebeci	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)	İngilizce Öğretmeni
Muhasebeci	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı	Gaz Altı Kaynakçısı
Büro İşçisi	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	İdari İşler Müdürü
Garson (Servis Elemanı)	Kalıpçı-Pres	Muhasebeci
Büro Memuru (Genel)	Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni	Hemşire
Direksiyon Eğitmeni	Beden İşçisi (Genel)	Servis Elemanı (Garson) Yrd.

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Sekreter, Hemşire iken, erkeklerde Tır-Çekici Şoförü, Kamyonet Şoförü, Cnc Torna Tezgahı Operatörü) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel)' dir. Bu mesleklerin çoğu 2014 yılında da benzer sıralarda yer almaktadır. 2015'de 2014 yılına göre erkeklerde Cnc torna Tezgahı operatörü ve Sıcak Demirci ön sıralarda yer almıştır. Türkiye genelinde ise kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır. Her üç kategoride ilimiz ile Türkiye geneli arasında birer meslek ilk üç sırada ortak olup diğer mesleklerin sıralaması ilk onda olmasına rağmen ilin hizmet, imalat ve sanayi sektörlerine bağlı olarak değişik sıralarda yer almaktadır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

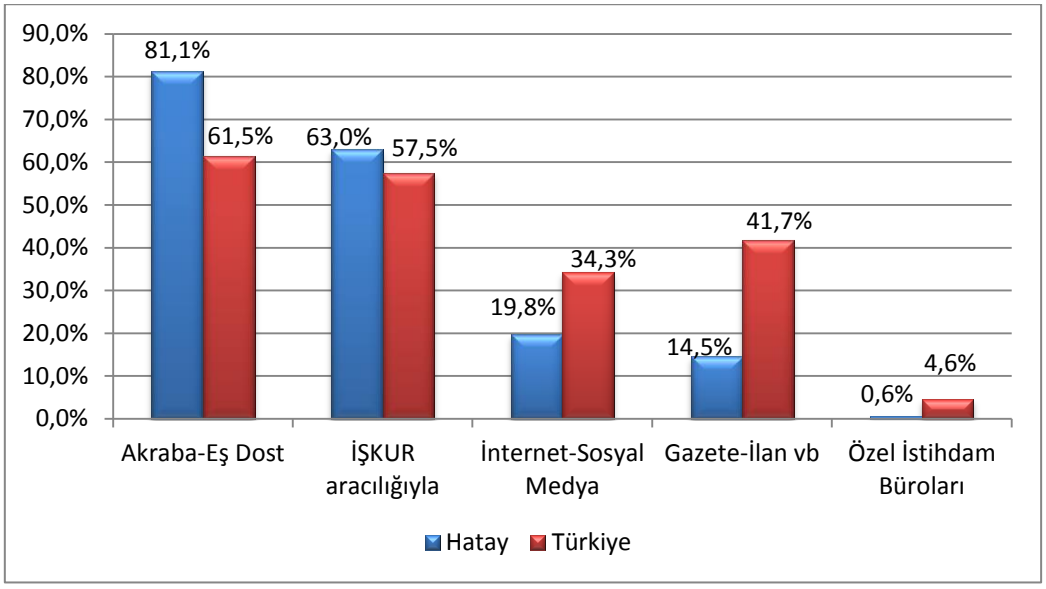

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Hatay'da benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken ikinci sırada İŞKUR yer almaktadır. Türkiye geneli üçüncü sırada Gazete-İlan vb. dördüncü sırada İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları yer almaktadır. Hatay'da ise Türkiye geneline göre İnternet-Sosyal Medya Gazete-İlan vb. arama kanalına göre daha çok kullanılmaktadır. Hatay'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Hatay'da 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 74,4 iken bu sene 10 puandan kadar azalarak yüzde 63'e düşmüştür. Akraba-Eş Dost arama kanalı ise yüzde 70 iken 11 puan artarak 81,1' e yükselmiştir. Bu duruma sebep geçen yıl kapsama dahil edilmeyen 2-9 çalışanı olan iş yerlerinin bu yıl dahil edilmiş olması olabilir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost (%)	Gazete-İlan Vb. (%)	İnternet-Sosyal Medya (%)	İŞKUR Aracılığıyla (%)	Özel İstihdam Büroları (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
İmalat	87,3	17,5	25,6	61,7	0,0
İnşaat	85,1	6,4	17,0	78,7	6,4
Toptan ve Perakende Ticaret	89,6	12,7	9,0	61,9	0,0
Ulaştırma ve Depolama	100,0	0,0	9,5	33,3	0,0
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faal.	81,9	4,2	5,6	75,0	0,0
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	88,9	0,0	44,4	100,0	0,0
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	75,0	0,0	0,0	25,0	0,0
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faal.	45,0	52,5	62,5	70,0	0,0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	37,5	68,8	68,8	31,3	0,0
Genel Toplam	81,1	14,5	19,8	63,0	0,6

KAYNAK: İPA 2015

Hatay'da Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde açık iş arama kanalı olarak sadece İŞKUR ve "akraba-eş dost" kanalları kullanılmaktadır. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde de firmalar açık işlerinin tamamını İŞKUR aracılığı ile aramaktadırlar. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe en fazla "İŞKUR aracılığıyla" arama kanalı kullanılmıştır. İnşaat ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde de "İŞKUR aracılığıyla" arama kanalı büyük oranda kullanılmıştır. Türkiye genelinde İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Özel İstihdam Bürolarını açık iş arama kanalını yüzde 6,4 oranında İnşaat sektöründeki firmalar kullanmaktadırlar.

Tablo 29: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost (%)	Gazete-İlan vb. (%)	İnternet-Sosyal Medya (%)	İŞKUR Aracılığıyla (%)	Özel İstihdam Büroları (%)
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	80,7	1,4	13,7	89,1	0,0
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	57,4	24,0	32,3	79,5	0,0
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	95,3	21,7	16,1	61,6	0,0
Hizmet ve Satış Elemanları	79,5	2,9	7,8	60,3	0,0
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	91,5	5,6	8,4	56,0	0,0
Profesyonel Meslek Mensupları	71,7	28,2	51,5	56,0	6,1
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	84,9	22,4	20,2	47,8	0,0
Yöneticiler	0,0	72,9	100,0	0,0	0,0
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Toplam	**81,1**	**14,5**	**19,8**	**63,0**	**0,6**

KAYNAK: İPA 2015

Hatay ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarının tamamı sadece Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundaki firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Yöneticiler meslek grubu için Akraba-Eş Dost ve İŞKUR Aracılığıyla arama kanalları kullanılmamaktadır. Özel İstihdam Büroları sadece Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu için arama kanalı olarak kullanılmaktadır. Bu durum göstermektedir ki özel istihdam büroları daha çok nitelik gerektiren meslekler için arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Tablo 30: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Satış Danışmanı	79,3	0,0	2,2	62,5	0,0
Temizlik Görevlisi	93,9	3,0	0,0	93,9	0,0
Tır-Çekici Şoförü	100,0	0,0	16,1	27,7	0,0
Beden İşçisi (Genel)	79,2	0,0	52,5	94,5	0,0
Ön Muhasebeci	78,0	11,1	11,4	44,7	0,0
Garson (Servis Elemanı)	88,3	11,0	0,0	33,8	0,0
Sekreter	93,1	7,9	0,0	67,0	0,0
Hemşire	29,0	71,0	100,0	78,7	0,0
Acil Tıp Teknisyeni	16,7	83,3	83,3	100,0	0,0
Kamyonet Şoförü	100,0	18,2	0,0	63,6	0,0
Diğer	82,0	15,5	20,2	61,1	1,0
Genel Toplam	**81,1**	**14,5**	**19,8**	**63,0**	**0,6**

KAYNAK: İPA 2015

Acil Tıp Teknisyeni mesleğinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları fazla tercih edilmemektedir.

Tablo 31: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost (%)	71,5	75,4	88,7	97,2	75,1	80,1
Gazete-İlan vb. (%)	23,0	17,9	6,3	18,5	9,0	0,0
İnternet-Sosyal Medya (%)	27,9	18,4	20,7	21,5	4,5	19,9
İŞKUR aracılığıyla (%)	52,0	64,3	81,0	42,9	52,1	80,1
Özel İstihdam Büroları (%)	0,0	1,2	0,0	0,0	2,4	0,0
Genel Toplam (%)	**16,2**	**33,4**	**24,3**	**13,6**	**8,5**	**3,9**

KAYNAK: İPA 2015

Hatay'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 10-14 yaş arası firmalar, ikinci sırada 25+ yaştaki firmalar, üçüncü sırada ise 5-9 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Özel istihdam Bürolarını tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 20-24 yaş arası firmalardadır.

Tablo 32: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Hatay			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost (%)	82,7	4,6	12,7	65,2	13,3	21,5
Gazete-İlan vb. (%)	69,7	14,3	16,0	63,1	12,3	24,6
İnternet-Sosyal Medya (%)	67,8	12,4	19,8	65,4	15,1	19,5
İŞKUR aracılığıyla (%)	81,5	6,5	12,0	70,4	12,3	17,3
Özel İstihdam Büroları (%)	100,0	0,0	0,0	56,7	21,6	21,7
Genel Toplam (%)	**82,6**	**6,2**	**11,2**	**67,5**	**12,5**	**19,9**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Hatay ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Hatay'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir. Hatay ilinde de genel olarak benzer durum söz konusudur. Özel İstihdam Büroları verileri düşük sayıda olduğundan oranları ortalamanın uzağında seyretmiştir.

Tablo 33: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Hatay (%)			Türkiye (%)		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	22,8	48,2	29,0	19,1	46,4	34,4
Gazete-İlan vb.	31,7	41,4	26,8	16,0	44,0	40,0
İnternet-Sosyal Medya	22,1	33,4	44,5	14,6	38,6	46,8
İŞKUR	25,2	44,2	30,7	16,5	48,1	35,4
Özel İstihdam Büroları	0,0	66,7	33,3	13,4	28,2	58,4
Toplam	**25,7**	**44,5**	**29,8**	**17,8**	**45,1**	**37,2**

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Hatay'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Hatay'da hem Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde hem Hatay'da hem de Türkiye'de en fazla cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile de hem Hatay'da hem Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde Hatay'da en fazla erkekler, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Hatay'daki açık işlerin yüzde 24,9' u vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 15'inde vardiyalı çalışma yapılırken, açık işlerin yaklaşık dörtte biri bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Hatay genelinde

en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 34: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın (%)	Erkek (%)	Fark Etmez (%)	Genel Toplam (%)
Akraba-Eş Dost	40,4	75,4	69,5	60,8
Gazete-İlan vb.	44,0	20,1	28,1	31,8
İnternet-Sosyal Medya	44,0	10,1	55,7	41,1
İŞKUR aracılığıyla	84,4	73,0	53,4	68,7

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 68,7'lik kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 60,8 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 73,0'i İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı yüzde 84,4'lük oranıyla İŞKUR'dur. İnternet-Sosyal Medya ile Gazete-İlan vb. kanalların kadın eleman aranırken, erkekleri oranına göre daha fazla oranda tercih edilmesi dikkat çekicidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Hatay'daki açık işlerin yüzde 13,8'i part- time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 5,6'sında part- time çalışan bulunmaktadır. Part- time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Hatay genelinde açık iş arama kanalları ile farklılık göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part- time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 35: Kısmi Zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın (%)	Erkek (%)	Fark Etmez (%)	Genel Toplam (%)
Akraba-Eş Dost	35,5	62,8	79,3	55,5
Gazete-İlan vb.	58,6	0,0	0,0	27,4
İnternet-Sosyal Medya	58,6	0,0	4,1	28,8
İŞKUR aracılığıyla	70,4	100,0	91,7	83,4
Genel Toplam	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: İPA 2015

Part- time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 83,4'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 55,5 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. Erkek eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını İŞKUR vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 62,8 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Kadın eleman arama yolunda ise yine ilk sırada yüzde 70,4'lük oranla İŞKUR

tercih edilmektedir. İnternet-Sosyal Medya ve Gazete-İlan vb. arama kanallarının sadece kadınların talep edildiği açık işler için kullanılması dikkat çekicidir. Türkiye genelinde part- time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Hatay'daki açık işlerin yüzde 21,6' sı İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 15,3' ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde; Hatay genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise İŞKUR gelmektedir. İhracat yapan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 36: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın (%)	Erkek (%)	Fark etmez (%)	Toplam (%)
Akraba-Eş Dost	100,0	90,1	93,5	91,8
Gazete-İlan vb.	13,2	22,5	3,2	16,4
İnternet-Sosyal Medya	0,0	18,3	35,9	21,7
İŞKUR aracılığıyla	56,4	52,4	68,3	57,1
Genel Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 91,8'lik kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 57,1 ile İŞKUR takip etmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerin tamamında Akraba-Eş Dost vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Bunu yüzde 56,4 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 90,1'lik oranla yine ilk sırada Akraba-Eş Dost arama kanalı tercih edilmektedir. Bunu yüzde 52,4'lük oranla İŞKUR takip etmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 93,5'lik oranı Akraba-Eş Dost arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Hatay'daki açık işlerin yüzde 73,2' si daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 37: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan (%)				Hizmetlerden Faydalanmayan (%)			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	68,4	86,4	75,2	78,8	81,1	93,4	86,0	87,4
İŞKUR Aracılığıyla	66,0	68,0	71,3	68,3	50,1	42,4	53,2	48,6
İnternet-Sosyal Medya	22,3	17,2	29,4	21,7	2,7	6,1	30,0	14,5
Gazete-İlan vb.	23,6	15,0	5,9	14,8	2,7	8,1	26,3	13,8
Özel İstihdam Büroları	0,0	1,2	1,1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 78,8 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 68,3 ile İŞKUR'dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 87,4'ünde Akraba-Eş Dost ve yüzde 48,6'sında İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Hatay'da 533 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra sırası ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama Becerisi, Hesap Yapabilme, Proje Tabanlı Çalışma ile Yabancı Dil gelmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; hem kadın hem erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve ikinci öncelikli beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada

yine Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ikinci sırada Bilgisayar Kullanımı becerisi gelmektedir. Kadınlarda ikinci tercih edilen becerinin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması dikkat çekicidir. Garson, Satış Elemanı vb. mesleklerde kadınlar çok rahat talep edilebilmektedir. Bu mesleklerde en fazla tercih edilen becerilerden biri de Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Kadınlarda İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme ile Bilgisayar Kullanımı erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Takım Çalışmasına Uyum ile Problem Çözme ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İmalat, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki-Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Eğitim sektöründe Bilgisayar Kullanımı yeteneği ilk sırada gelmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; yöneticiler, teknisyenler- teknikerler, profesyonel meslek mensupları, tesis ve makine operatörleri, hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve nitelik gerektirmeyen meslekler meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler yeterli mesleki/teknik Bilgi ve tecrübe ile fiziki ve bedensel yeterliliktir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubundaki açık işlerde öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla bilgisayar kullanımı ve yeterli mesleki/teknik Bilgi ve tecrübedir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi, Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Bilgisayar Kullanımı olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 4'ünde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 5 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 4 meslekte Bilgisayar kullanımı, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 1 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Satış Danışmanı mesleğinde sırasıyla Satış ve Pazarlama Becerisi, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği; Temizlik Görevlisi mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ; Tır Şoförü mesleğinde ağırlıklı olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; Beden İşçisinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik en fazla aranan beceriler olmuştur. Muhasebe ile ilgili mesleklerde ise Bilgisayar Kullanımı ile Hesap Yapabilme beceresi ön planda olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Hatay genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" ikinci sırada "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Bilgisayar Kullanımı olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 82,6'sının 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. 0-30 gün, 31-89 gün ve 90+ gündür arama süresindeki açık işlerde aranan becerilerde ilk beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olurken ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunmaktadır. Hatay ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılabilmektedir.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Hatay'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Hatay'da açık işlerin yaklaşık üçte biri için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir. Bunu yüzde 22,5'lik oranla Genel Lise mezuniyet şartı, yüzde 20,7'lik oran ile Lise altı mezuniyet şartı takip etmektedir. Kadın işçi isteminde durum farklı olup; ilk sırada yüzde 34,8'lik oranla Genel Lise; ikinci sırada yüzde 25,3'lük oranla Çıraklık Eğitimi; üçüncü sırada yüzde 19,3'lük oranla fark etmez tercihi gelmektedir. Erkeklerde ise sıralama şöyle; yüzde 40,6 fark etmez, yüzde 31,7 Lise altı, yüzde 14,9 Genel lise tercihleri tespit edilmiştir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

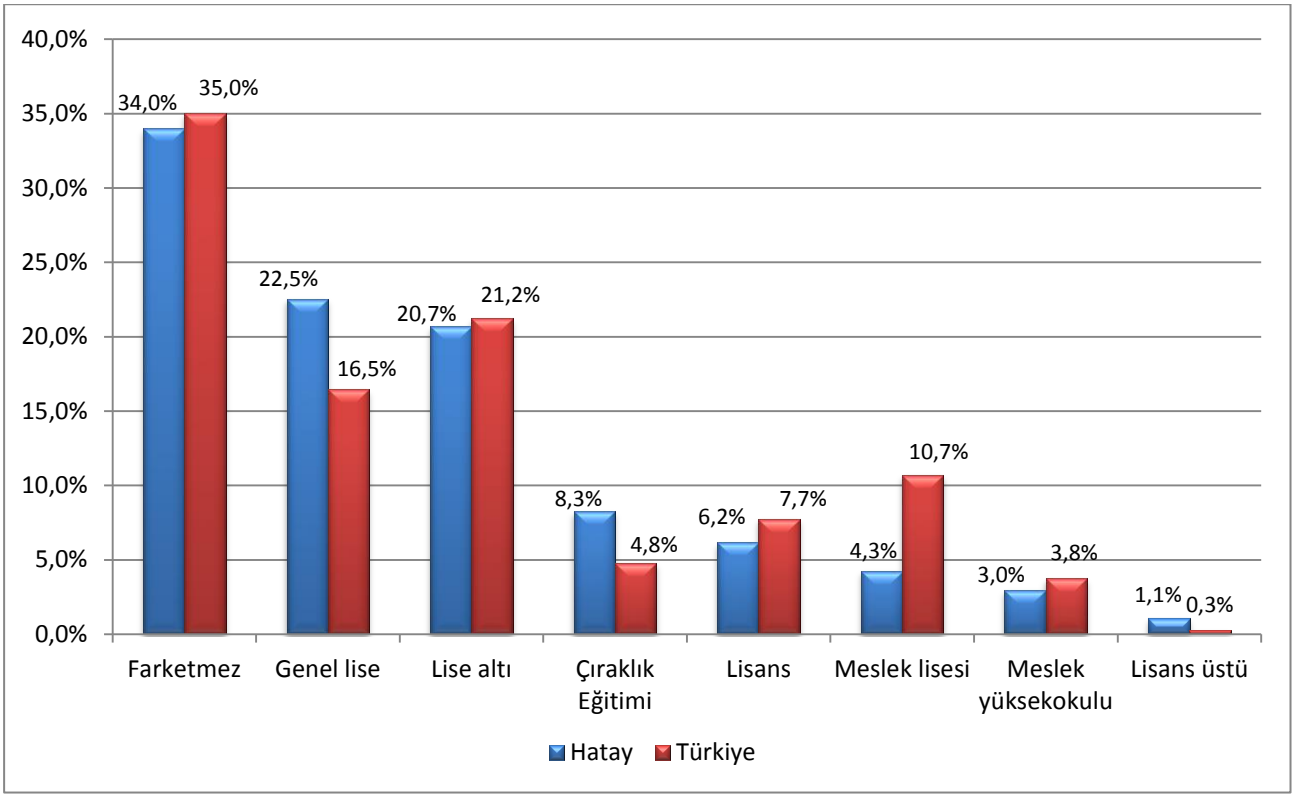

Kaynak: İPA 2015

Hatay ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, genel lise ve lise altı şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Hatay'da ise Çıraklık Eğitim, Lisans, Meslek Lisesi ve MYO şeklinde gerçekleşmiştir. Hatay ilindeki açık işlerde talep edilen Meslek Lisesi eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür.

Hem Türkiye genelinde hem de Hatay'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 38: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın (%)	Erkek (%)	Fark Etmez (%)	Genel Toplam (%)
Çıraklık Eğitimi	25,3	3,5	0,6	8,3
Lise Altı	9,9	31,7	13,5	20,7
Genel Lise	34,8	14,9	23,4	22,5
Meslek Lisesi	3,1	4,3	5,2	4,3
Meslek Yüksekokulu	3,8	2,7	2,7	3,0
Lisans	3,8	2,2	14,2	6,2
Lisans Üstü	0,0	0,0	3,6	1,1
Fark Etmez	19,3	40,6	36,8	34,0
Genel Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 34'ünü temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 34,8 ile genel lise, bunu takiben yüzde 25,3 ile çıraklık eğitimi olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 40,6 ve bunu takiben yüzde 31,7 ile lise altı eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde yüzde 29,2 lise altı ve fark etmez seçeneği talep edilirken, bu oran erkeklerde yüzde 72,3'tür.

Tablo 39: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi (%)	Lise altı (%)	Genel lise (%)	Meslek lisesi (%)	Meslek yüksekokul (%)	Lisans (%)	Lisans üstü (%)	Fark etmez (%)
Toptan ve Perakende Ticaret	9,0	29,1	31,3	6,7	3,0	3,0	0,0	17,9
İmalat	0,0	16,6	17,7	2,7	2,9	3,7	0,0	56,5
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faal.	9,7	16,7	22,2	0,0	0,0	0,0	0,0	51,4
İnşaat	6,4	29,8	21,3	6,4	8,5	10,6	0,0	17,0
Ulaştırma ve Depolama	0,0	26,2	11,9	7,1	2,4	0,0	0,0	52,4
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faal.	50,0	0,0	27,5	10,0	0,0	12,5	0,0	0,0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0	12,5	0,0	0,0	0,0	37,5	31,3	18,8
Eğitim	7,1	7,1	28,6	0,0	0,0	42,9	0,0	14,3
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0	41,7	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	41,7
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0	0,0	45,5	0,0	0,0	0,0	0,0	54,5
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faal.	0,0	44,4	22,2	0,0	22,2	11,1	0,0	0,0
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	87,5
Genel Toplam	8,3	20,7	22,5	4,3	3,0	6,2	1,1	34,0

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde madencilik ve taş ocakçılığı, imalat, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, idari ve destek hizmet faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken; toptan ve

perakende ticaret sektöründe genel lise; mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve inşaat sektörlerinde lise altı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çıraklık eğitim; eğitim sektöründe ise lisans düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 40: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grupları	Çıraklık Eğitimi (%)	Lise Altı (%)	Genel Lise (%)	Meslek Lisesi (%)	Meslek Yüksekokul (%)	Lisans (%)	Lisans Üstü (%)	Fark Etmez (%)
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,9	30,8	7,8	6,6	0,0	0,0	0,0	51,8
Hizmet ve Satış Elemanları	11,6	21,3	44,5	1,0	0,0	2,0	0,0	19,6
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5,4	23,4	5,4	0,0	1,4	0,0	0,0	64,3
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1,4	35,5	15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	47,8
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,9	5,7	55,3	5,7	3,8	18,3	0,0	9,4
Profesyonel Meslek Mensupları	20,8	1,9	21,7	11,5	7,6	34,6	0,0	1,9
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	22,1	8,6	14,1	10,1	17,2	0,0	0,0	28,0
Yöneticiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,1	72,9	0,0
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Toplam	8,3	20,7	22,5	4,3	3,0	6,2	1,1	34,0

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, hizmet ve satış elemanları meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise olarak belirtilmiştir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Tesis ve makine operatörü ve montajcılar ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda meslek lisesi, MYO, lisans ve lisansüstü mezunu talep edilmemiştir. Lisansüstü eğitim düzeyi sadece yöneticiler meslek grubunda talep edilmiştir.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost (%)	Gazete-İlan vb. (%)	İnternet- Sosyal Medya (%)	İŞKUR Aracılığıyla (%)	Özel İstihdam Büroları (%)
Fark Etmez	84,0	10,2	14,8	66,6	0,0
Genel Lise	79,5	7,0	10,4	72,6	1,8
Lise Altı	94,2	6,6	6,6	66,3	0,0
Çıraklık Eğitimi	44,8	46,0	46,0	64,6	0,0
Lisans	77,8	33,4	62,1	22,6	3,3
Meslek Lisesi	100,0	13,6	40,8	36,9	0,0
Meslek Yüksekokulu	80,0	19,4	19,8	66,7	0,0
Lisans Üstü	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Genel Toplam	**81,1**	**14,5**	**19,8**	**63,0**	**0,6**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve internet-sosyal medya arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Genel lise, lise altı ve MYO eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde de işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Hatay genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 42: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün (%)	31-89 Gün (%)	90+ Gün (%)
Fark Etmez	82,4	5,1	12,6
Genel Lise	75,1	9,7	15,3
Lise Altı	91,5	2,8	5,7
Çıraklık Eğitimi	93,0	0,0	7,0
Lisans	80,6	9,8	9,6
Meslek Lisesi	81,6	0,0	18,4
Meslek Yüksekokulu	87,1	0,0	12,9
Lisans Üstü	0,0	100,0	0,0
Genel Toplam	**82,6**	**6,2**	**11,2**

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da Çıraklık Eğitimi, Lise altı, Meslek Lisesi, Lisans ve Fark etmez, Genel lise, MYO eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken; Lisans Üstü düzeyde eğitim almış eleman talebi ağırlıklı olarak 31-89 günde temin edilebilmektedir.

Tablo 42 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Hatay ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 43: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün (%)	31-89 Gün (%)	90+ Gün (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0	0,0	0,0
İmalat	74,4	7,5	18,2
İnşaat	80,9	6,4	12,8
Toptan ve Perakende Ticaret	87,3	6,7	6,0
Ulaştırma ve Depolama	66,7	2,4	31,0
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	95,8	0,0	4,2
Gayrimenkul Faaliyetleri	54,5	0,0	45,5
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	66,7	22,2	11,1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	91,7	8,3	0,0
Eğitim	85,7	7,1	7,1
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	95,0	2,5	2,5
Diğer Hizmet Faaliyetleri	68,8	31,3	0,0
Genel Toplam	**82,6**	**6,2**	**11,2**

Kaynak: İPA 2015

Gayrimenkul faaliyetleri; ulaştırma ve depolama; imalat; mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 44: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün (%)	31-89 Gün (%)	90+ Gün (%)
0-4	82,7	7,8	9,5
5-9	85,9	8,2	5,9
10-14	86,6	3,2	10,1
15-19	85,6	2,9	11,4
20-24	61,3	11,4	27,3
25+	65,1	0,0	34,9
Genel Toplam	**82,6**	**6,2**	**11,2**

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 5-9 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 85,9'nu 0-30, yüzde 8,2'sini 31-89, yüzde 5,9'nu 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. 0-20 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı ve yaklaşık yüzde 14'lük bir kısmını 31+ gündür aramakta olduğu görülmüştür. 20 yaş

üstü firmalarda ise bu oran yüzde 35 dolaylarındadır. Açık işlerini karşılamakta zorlanan bu yaş grubunun 0-30 günlük açık iş oranı yaklaşık yüzde 62'dir.

Tablo 45: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30 Gün (%)	31-89 Gün (%)	90+ Gün (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	76,9	11,6	11,4
Hizmet ve Satış Elemanları	86,5	2,0	11,5
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	94,4	1,3	4,3
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0	0,0	0,0
Profesyonel Meslek Mensupları	76,5	7,8	15,7
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	80,2	5,7	14,1
Teknisyenler, Teknikerler ve Yrd. Profesyonel Meslek Mensupları	98,0	2,0	0,0
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	73,4	7,1	19,5
Yöneticiler	13,2	86,8	0,0
Genel Toplam	**82,6**	**6,2**	**11,2**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun hizmet ve satış elemanları ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarından olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu yöneticiler olmuştur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Hatay ilindeki işyerlerinin yüzde 30,2'si eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Hatay ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

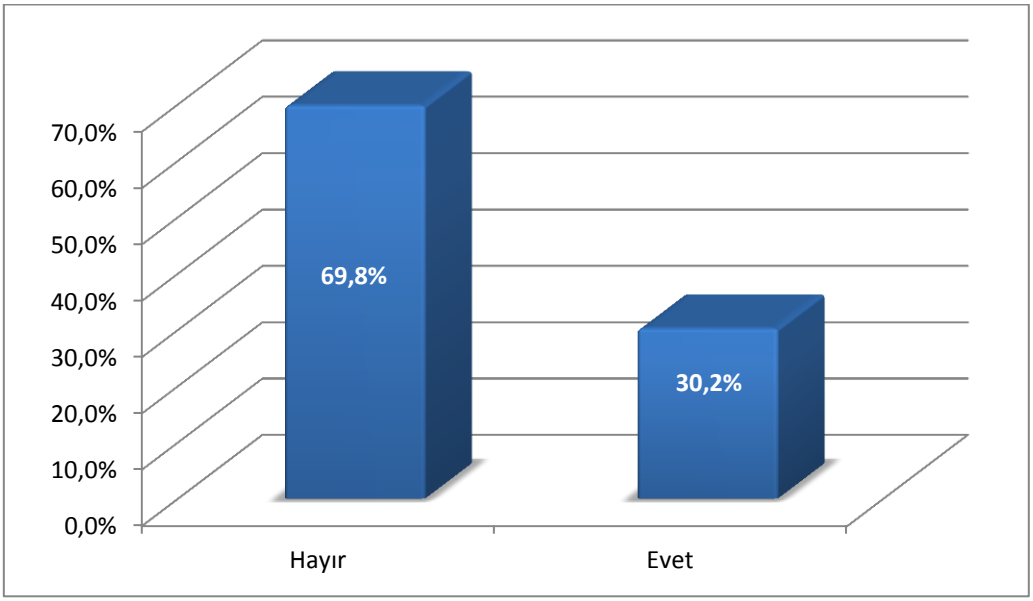

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 30,2'sinin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Hatay ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Hatay ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. İmalat; kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor; insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 40'ından fazlası eleman temininde güçlük çekmektedir.

Tablo 46: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014			2015		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	20	7	36,8%	18	7	38,9%
İmalat	322	171	53,2%	302	127	42,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4	3	66,7%	4	1	33,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	4	1	25,0%	4	0	0,0%
İnşaat	418	142	34,0%	352	81	23,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	504	213	42,3%	481	146	30,4%
Ulaştırma ve Depolama	314	127	40,5%	297	65	21,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	90	54	60,5%	86	36	41,7%
Bilgi ve İletişim	5	2	33,3%	5	0	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	14	6	42,9%	13	3	23,1%
Gayrimenkul Faaliyetleri	8	1	12,5%	6	2	33,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	87	30	35,0%	81	22	27,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	76	17	22,1%	58	19	33,3%
Eğitim	99	32	32,6%	95	27	28,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	78	53	67,5%	76	31	41,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	4	3	75,0%	4	2	50,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	34	12	34,4%	31	8	25,9%
Genel Toplam	**2.081**	**874**	**42,0%**	**1.913**	**578**	**30,2%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 168 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında 296 azalış gerçekleşmiştir.

2014 yılı İPA çalışmasında Hatay'daki işyerlerinin yüzde 42,0'nın eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. 2015 yılında ise bu oranın 11,8 puanlık bir azalışla yüzde 30,2 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok bilgi ve iletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 33,3 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve bu sektördeki hiçbir işyeri eleman temininde güçlük çektiğini belirtmemiştir. Bunun yanında işyeri sayısının fazla olduğu toptan ve perakende ticaret ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde oranlarda ciddi azalmalar söz konusudur. Farklılaşmanın devam ettiği diğer sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hatay'da geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalmakla birlikte Türkiye geneli oranına yakın seyretmektedir.

Hatay'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 578 işyerinin işgücü temininde güçlük çektiği görülmüştür.

Tablo 47: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	TGÇM Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	72	55
Hizmet ve Satış Elemanları	225	106
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	85	75
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	4	2
Profesyonel Meslek Mensupları	243	54
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	503	110
Teknisyenler, Teknikerler ve Yrd. Profesyonel Meslek Mensupları	160	51
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	298	73
Yöneticiler	11	8
Genel Toplam	**1.601**	**533**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 31,4'lük pay ve 503 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 18,6'lık pay ve 298 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, yüzde 15,1'lik pay ve 243 kişi ile profesyonel meslek mensupları meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise; ilk sırada yüzde 20,6'lık oran ve 110 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu gelmektedir. İkinci sırada yüzde 19,8'lik oran ve 106 kişi ile hizmet ve satış elemanları; üçüncü sırada ise yüzde 14'lük oran ve 75 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu gelmektedir.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde elemen temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Hatay ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Hatay ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

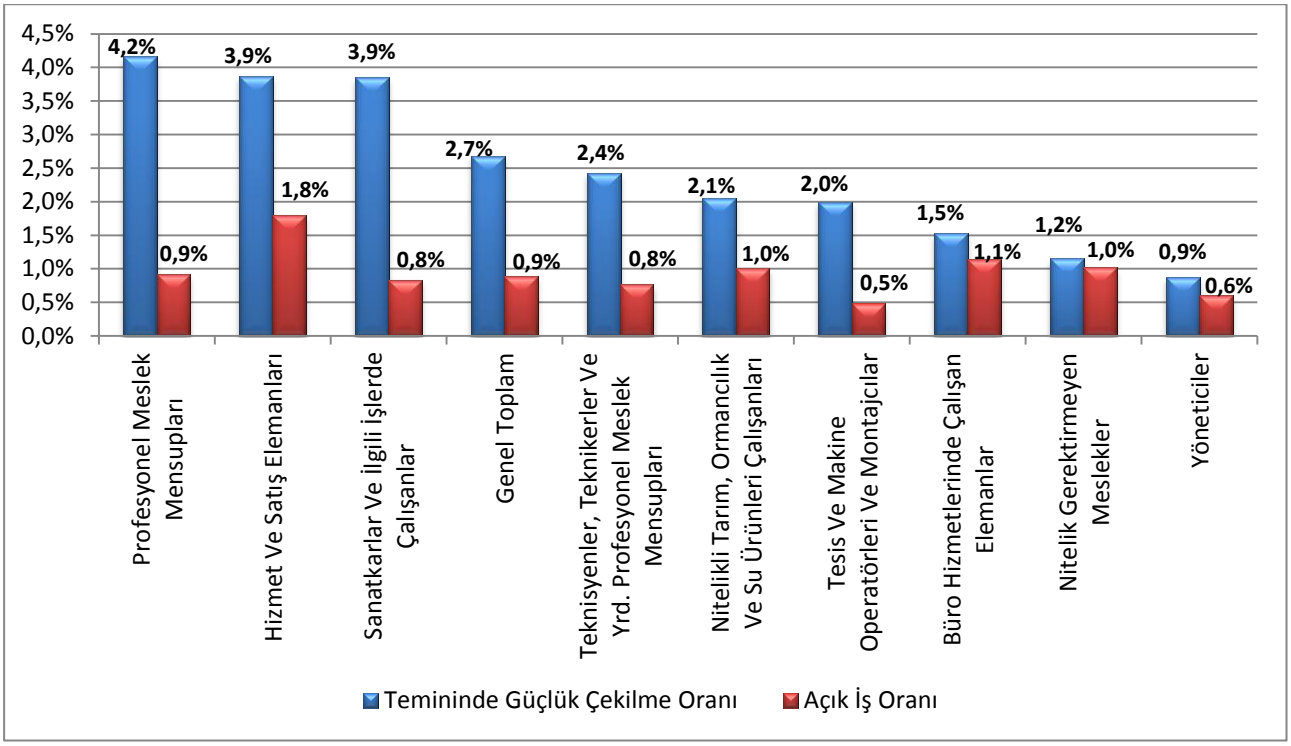

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Hatay'da profesyonel meslek mensupları meslek grubunda çalışanların yüzde 4,2'sinin temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 4,7 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA' da sırayı yüzde 3,9 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu ve yine aynı oranla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları almaktadır

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Hatay'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 48: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Tır-Çekici Şoförü	8,7%
Hemşire	5,5%
Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren)	2,8%
Satış Danışmanı	2,6%
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	2,2%
Garson (Servis Elemanı)	2,1%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	2,1%
Pazarlamacı	1,9%
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı	1,6%
Ön Muhasebeci	1,4%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,4%
Muhasebeci	1,2%
Elektrikçi (Genel)	1,2%
Sıvacı	1,1%
Acil Tıp Teknisyeni	1,0%
Diğer	63,1%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Tır-Çekici Şoförü mesleği yüzde 8,7'lik oranla ilk sırada yer almaktadır. Bu meslek ayrıca en fazla açık iş olan üçüncü meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 5 tanesi ortaktır. Tır-Çekici Şoförü, hemşire, satış danışmanı, ön muhasebeci ve garson meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Hatay işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

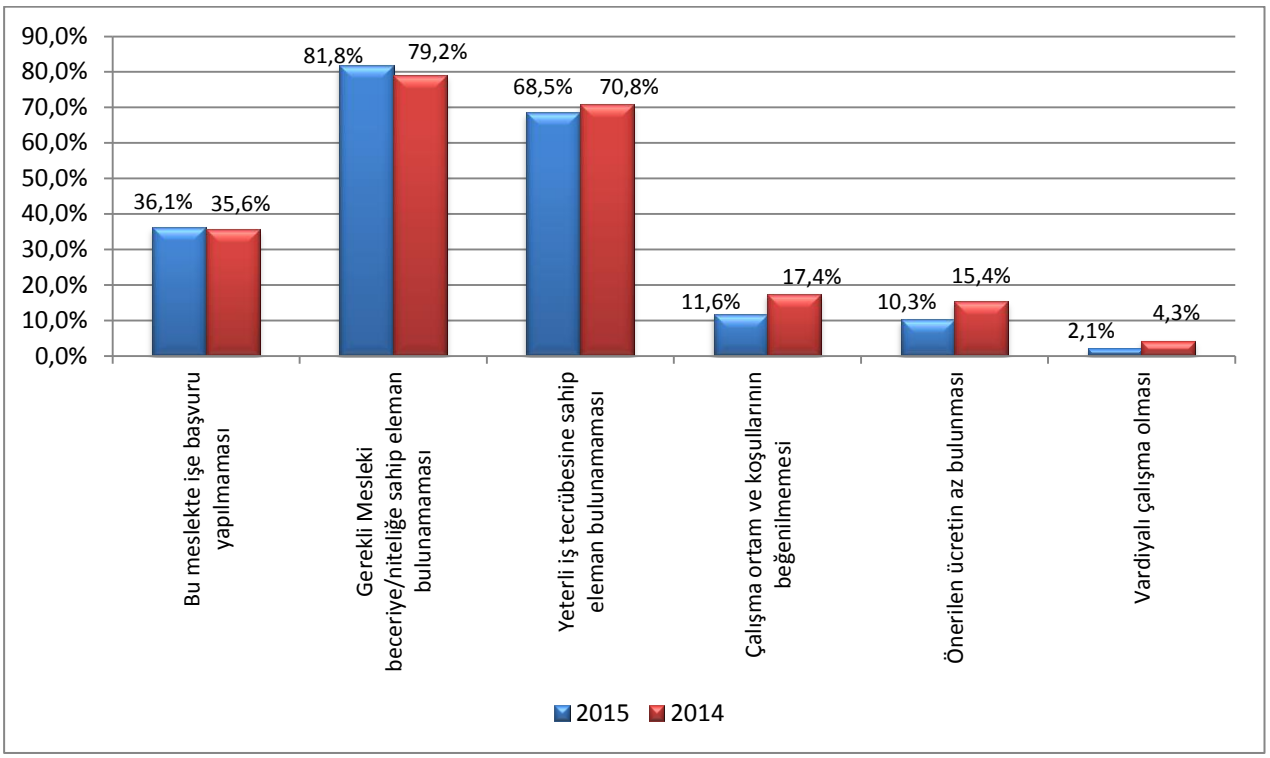

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir.

2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 17,4'ü söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 5,8 puanlık bir azalışla yüzde 11,6 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise yüzde 81,8 işveren tarafından işaretlenen "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" ve yüzde 68,5 işveren tarafından işaretlenen "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" nedenleridir. 2014 yılında da bu nedenler yaklaşık oranlar ile yine ilk iki sırada yer almaktadır. Bununla beraber 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 15,4'ü "Önerilen Ücretin Az Bulunması" nedenini işaretlerken, bu yıl aynı

neden 5,1 puanlık bir azalışla yüzde 10,3 oranında işaretlenmiştir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

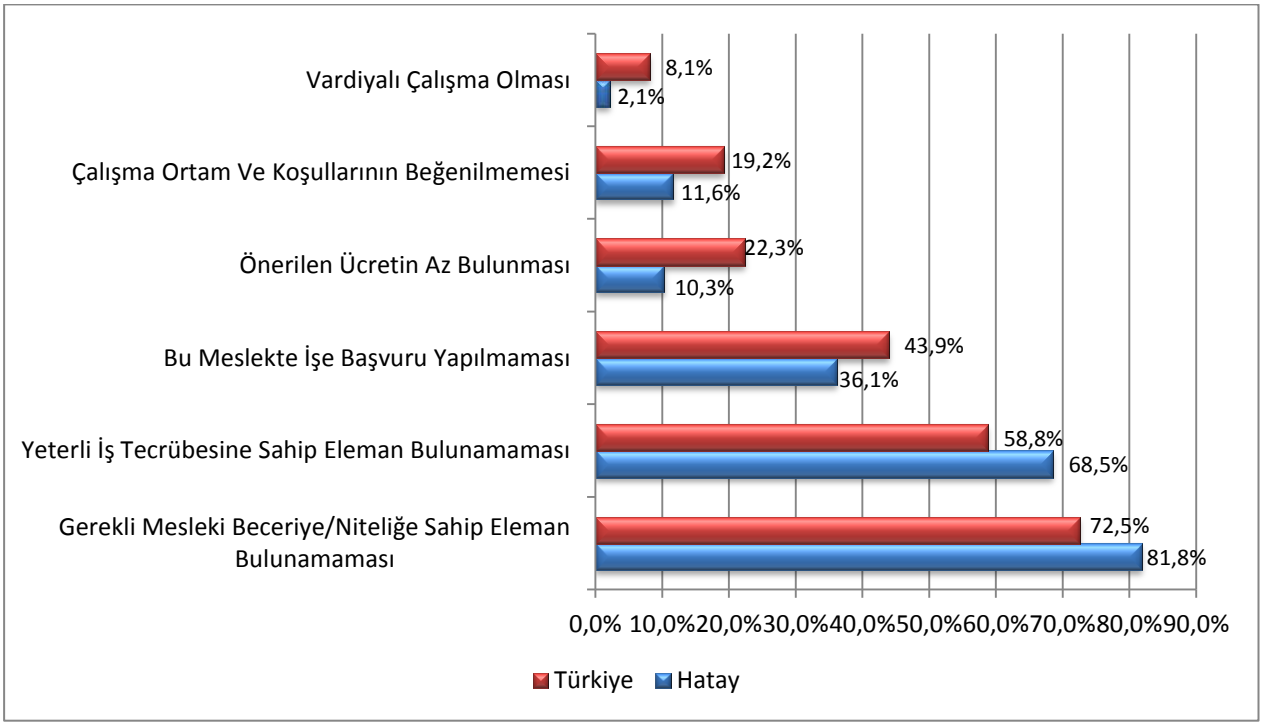

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Hatay ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Hatay'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Hatay'ı Türkiye geneli sıralamasından ayıran iki neden vardır. Bunlardan ilki 12,0 puanlık farkla "Önerilen Ücretin Az Bulunması" , ikincisi de 7,6 puanlık farkla "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" nedenleridir. Söz konusu iki neden de Hatay'daki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri *

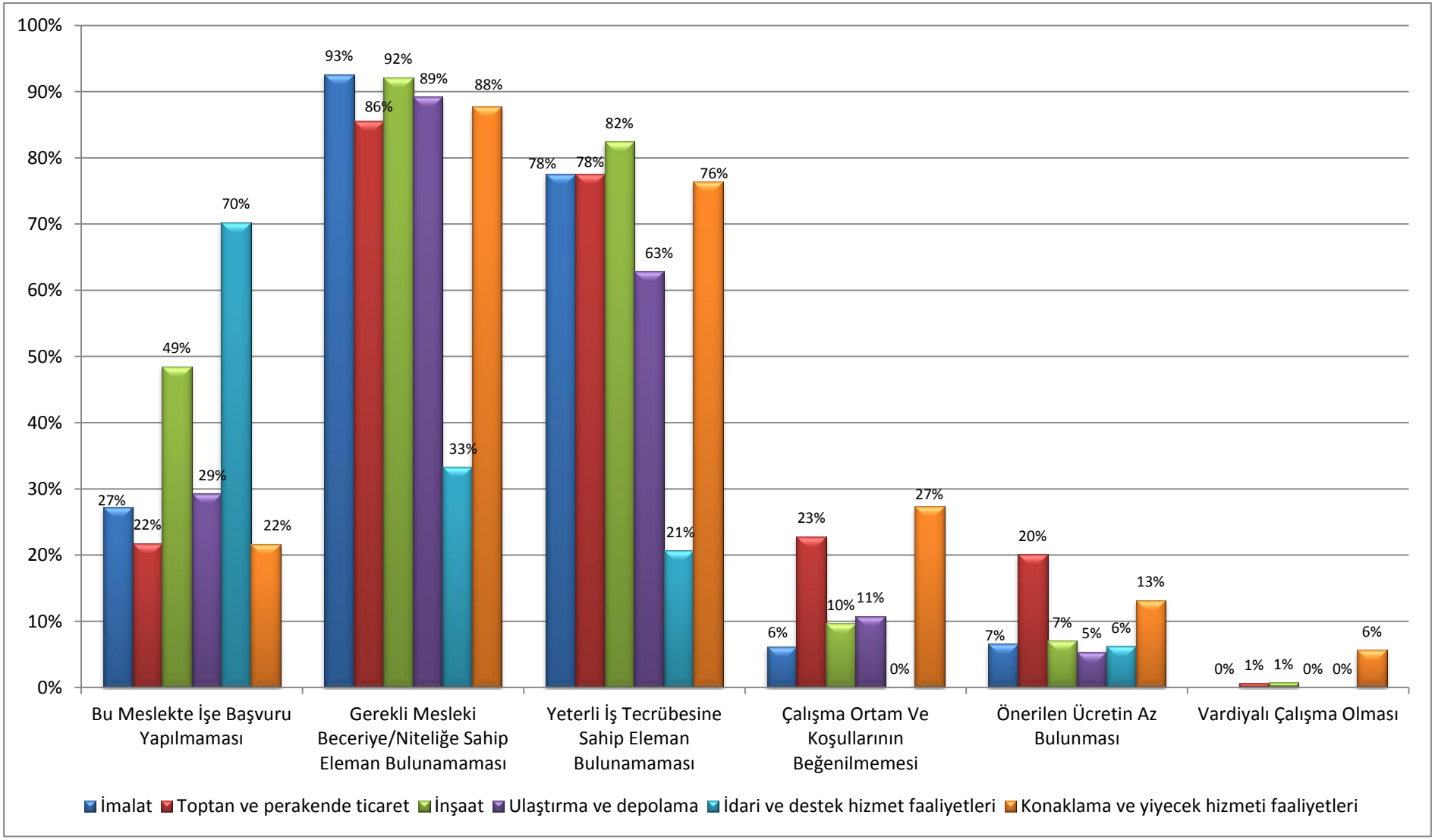

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret, imalat, inşaat, ulaştırma ve depolama ile konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörlerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Bu beş sektörde ikinci sırayı "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni takip etmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ilk sırayı "Bu meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" ikinci sırayı ise "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni almaktadır.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeninin, tüm sektörlerde faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeni Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işverenler tarafından daha çok işaretlenmiştir.

Tablo 49: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri *

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması (%)	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması (%)	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması (%)	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi (%)	Önerilen Ücretin Az Bulunması (%)	Vardiyalı Çalışma Olması (%)
Tır-Çekici Şoförü	25,0	91,9	66,9	11,0	5,1	0,0
Hemşire	88,4	19,7	17,4	0,0	0,0	11,6
Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren)	7,0	100,0	93,0	93,0	93,0	0,0
Satış Danışmanı	38,9	87,7	78,3	21,7	2,5	4,9
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	62,5	84,4	100,0	15,6	0,0	0,0
Garson (Servis Elemanı)	23,9	100,0	72,9	12,1	8,8	6,0
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	72,6	33,4	18,2	0,0	12,1	0,0
Pazarlamacı	3,3	96,7	74,9	3,3	10,0	0,0
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı	52,2	95,7	60,9	4,3	4,3	0,0
Ön Muhasebeci	17,9	95,5	63,6	9,0	9,1	0,0
Gaz Altı Kaynakçısı	54,3	90,3	90,3	0,0	8,9	0,0
Muhasebeci	5,2	84,3	84,5	11,5	0,0	0,0
Elektrikçi (Genel)	28,0	94,3	88,5	5,7	11,1	0,0
Sıvacı	81,3	100,0	75,0	25,0	0,0	0,0
Acil Tıp Teknisyeni	37,6	87,5	87,5	0,0	0,0	62,4
Beden İşçisi (İnşaat)	34,1	100,0	68,2	34,1	34,1	0,0
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	40,5	86,8	86,8	13,2	26,5	14,0
Aşçı	0,0	92,5	78,3	21,1	21,6	0,0
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	76,9	100,0	76,9	0,0	0,0	0,0
Ahşap Mobilya İmalatçısı	0,0	100,0	92,4	0,0	0,0	0,0

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Tır-Çekici Şoförü mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Garson (Servis Elemanı), Seyahat Servis Elemanı, Pazarlamacı, Satış Danışmanı, Sıhhi Tesisatçı, Ön Muhasebeci mesleklerinde de ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması sorununa bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda olması; bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir. İlgili mesleklerde tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

İkinci sırada yer alan Hemşire mesleğinde temininde güçlük çekilme nedeninde ise bu meslekte işe başvuru yapılmaması gelmektedir. Buda bu mesleğin kamu açığının fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 50: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0,3%	0,4%
Eleman Talebi	88,9%	81,0%
İEP	25,3%	21,0%
İşveren Danışmanlığı	46,6%	58,2%
Kurs	1,8%	2,1%
Mevzuat Danışmanlığı	20,9%	33,3%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, bu sıkıntılarını gidermek için güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programı (İEP) ve eleman talebi hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığı hizmetleridir.

Hatay ilinde işyerlerinin yüzde 30,2'si eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 15,1'inde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 38,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 51: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı		1	1
İmalat	35	40	75
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	1		1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.		2	2
İnşaat	7	20	26
Toptan ve Perakende Ticaret	33	51	84
Ulaştırma ve Depolama	4	17	21
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	17	24	41
Gayrimenkul Faaliyetleri		1	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler		2	2
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4	10	14
Eğitim		3	3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7	5	12
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1		1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	2	3
Genel Toplam	**111**	**178**	**289**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; imalat, toptan ve perakende ticaret, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüksek oranda eleman temininde güçlük çekilmektedir. Bu oranlar insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yüzde 58,3'tür; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 41,4'tür; toptan ve perakende ticaret sektöründe ise yüzde 39,2'dir. Beş sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

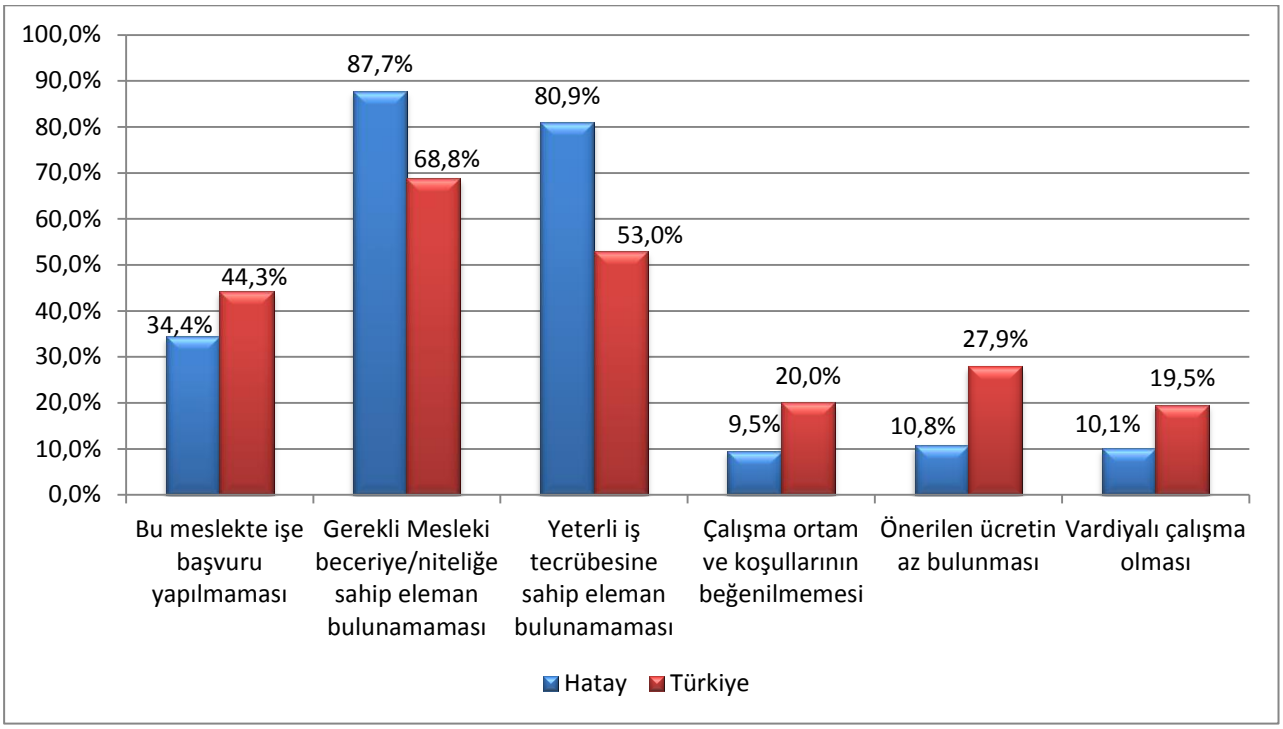

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 19,5'tir. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Hatay ilinde işyerlerinin yüzde 30,2'si eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 15,3'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 38,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 52: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	3	3
İmalat	56	59	116
İnşaat	7	3	10
Toptan ve Perakende Ticaret	29	68	97
Ulaştırma ve Depolama	18	44	62
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0	1	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1	1	2
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	**112**	**181**	**293**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir.

Hatay'da ihracat yapan işyerlerinden madencilik ve taş ocakçılığı, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

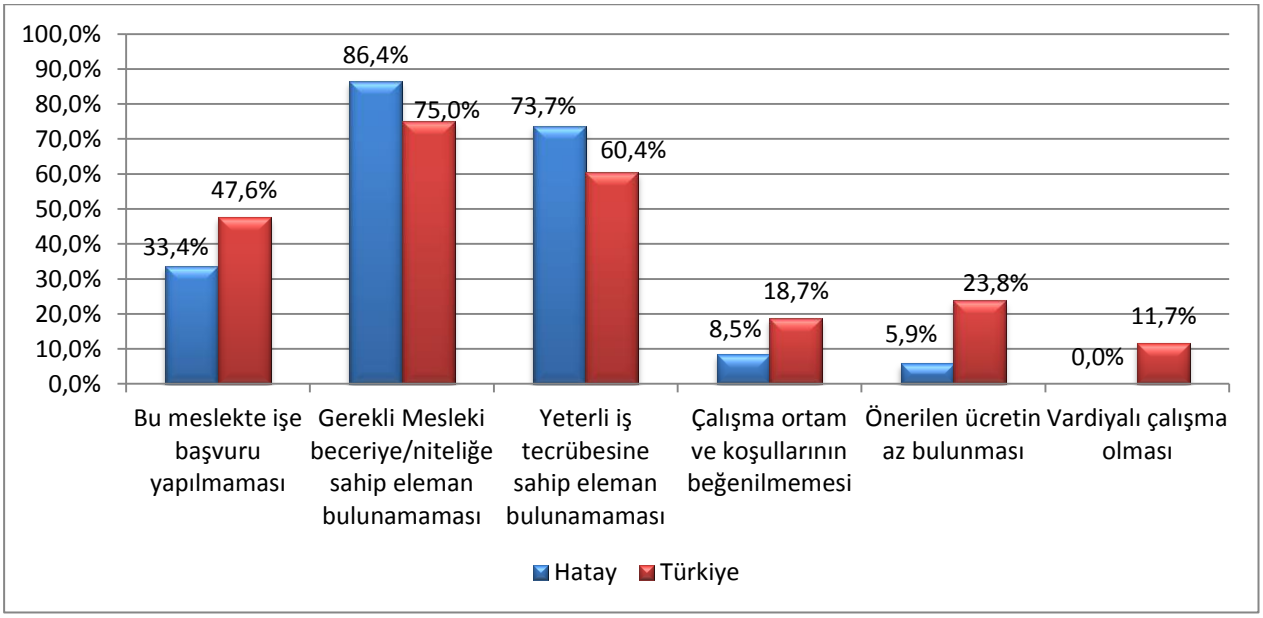

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Hatay ili sıralaması birbirine yakındır.

Hatay'da işyerlerinin yüzde 30,2'si eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 5,7'sinin part- time çalışanı bulunmaktadır. Part- time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 42,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 53: Part- Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1		1
İmalat	6	10	17
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı		1	1
İnşaat	3	7	10
Toptan ve Perakende Ticaret	8	12	21
Ulaştırma ve Depolama	2	7	9
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9	9	18
Bilgi ve İletişim		2	2
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2		2
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri		2	2
Eğitim	3	6	9
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10	5	15
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1		1
Genel Toplam	**46**	**62**	**108**

Kaynak: İPA 2015

Part- time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı kısmi zamanlı çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part- time çalışanı olan her 5 işyerinden 2'si eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Hatay'da elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; bilgi ve iletişim ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri dışında kalan kısmi zamanlı çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part- time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part- Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

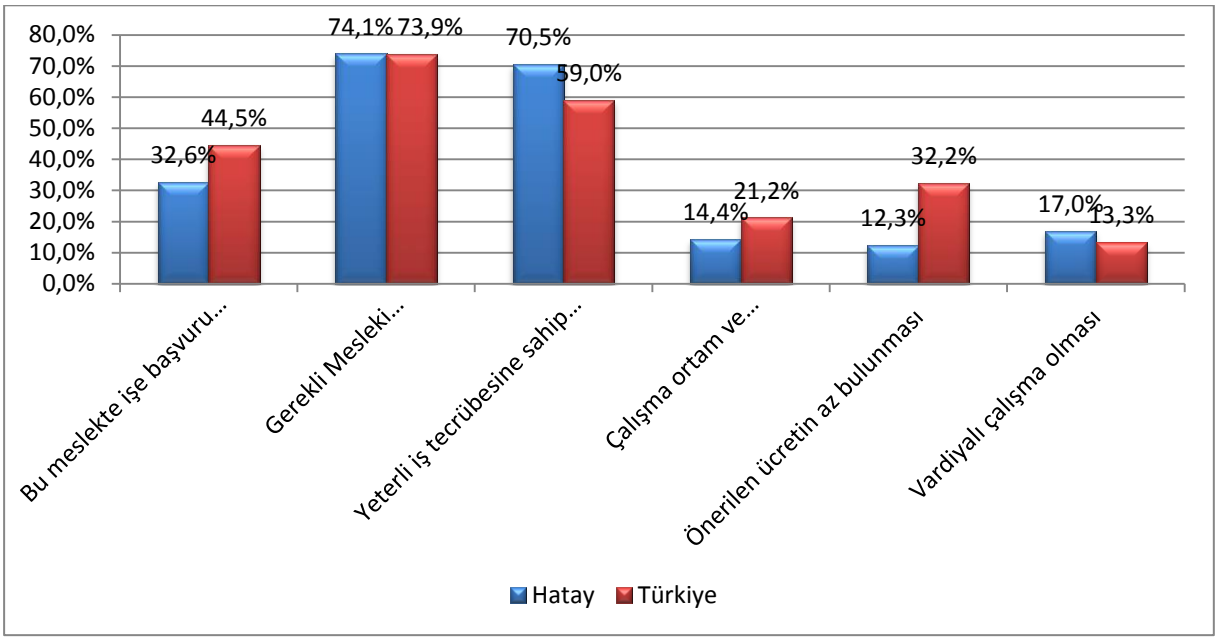

Kaynak: İPA 2015

Part- time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Hatay ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Hatay ilinde kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 54: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,0%
İhracat Yapan İşyerleri	1,4%
Part- time Çalışanı Olan İşyerleri	2,1%
Genel Toplam	**3,0%**

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,0 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde yüzde 1,4; kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 2,1 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 3,0'tür. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9; İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır.

İPA çalışmasında Hatay, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektörler imalat ve diğer hizmet faaliyetleri sektörleridir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 55: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	26	18,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	543	15,1%
Eğitim	45	8,5%
Bilgi ve İletişim	562	7,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	4	4,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	4,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	54	3,2%
İnşaat	220	2,3%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10	2,0%
Ulaştırma ve Depolama	377	1,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	56	1,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2	1,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10	1,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-12	-0,5%
İmalat	-85	-1,1%
Genel Toplam	1.814	3,0%

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe herhangi bir artış ve değişiklik beklenmemektedir.

İmalat sektöründe yüzde 1,1 oranında 85 kişilik, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise yüzde 0,5 oranında 12 kişilik mevcut istihdam azalışı beklenmektedir.

Bunun yanı sıra Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü yüzde 18,7 oranında 26 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 15,1'lik bir oranla bu sektörü Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü takip etmektedir ki burada da 543 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olması Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörünü olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur. Eğitim sektörü yüzde 8,5 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Hatay ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha düşüktür ve artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 56: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	15	7,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	327	5,6%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	689	5,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	370	5,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	94	2,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	124	1,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	148	1,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	42	0,7%
Yöneticiler	4	0,3%
Genel Toplam	1.814	3,0%

Kaynak: İPA 2015

Hatay'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 689 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda sıralamaların değiştiği göze çarpmaktadır. Net istihdam artışında son sıralarda olan Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları net istihdam değişim oranında(NİDO) Yüzde 7,6 ile ilk sırada yer almaktadır. Aynı şekilde takip eden meslek grupların da sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Hizmet ve Satış Elemanları yüzde 5,6 oranında, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu için ise yüzde 5,3 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği yöneticiler meslek grubunda ise 1 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde ise en yüksek oranda Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir. Hatay'da en fazla istihdam artışı beklenen ikinci sektörün Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve Hizmet ve Satış Elemanları en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 57: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 15 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Tır-Çekici Şoförü
Tır-Çekici Şoförü	Beden İşçisi (İnşaat)
Sıvacı	Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (İnşaat)	Sıvacı
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Temizlik Görevlisi	Reyon Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	İnşaat Mühendisi
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Betonarme Demircisi
Betonarme Demircisi	Terzi
Danışma Memuru	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Özel Güvenlik ve Koruma Meslek Elemanı	Ahşap Ambalaj İşçisi
Kamyonet Şoförü	Minibüs Şoförü
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)
Filtre İmal İşçisi	Kasiyer

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim ile İnşaat Mühendisi gibi eğitim gerektiren mesleklerin olması dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 242 farklı meslekte 2 bin 490 kişilik istihdam artışı beklenirken, 89 farklı meslekte de 676 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 58: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part- time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Tır-Çekici Şoförü	Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi
Güvenlik Görevlisi	Ahşap Mobilya İmalatçısı	Garson (Servis Elemanı)
Danışma Memuru	Filtre İmal İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Garson (Servis Elemanı)	Kalite Kontrolcü	Sıvacı
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Pazarlamacı	Otomotiv Teknolojisi Teknikeri
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Temizlik Görevlisi
Tır-Çekici Şoförü	Galvanizli/Galvanizsiz Tel Ürünleri Üretim İşçisi	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Tatlı Ustası (Künefe)	Şap İşçisi
Plastik Mamuller İmal İşçisi	Madenci (Genel)	Mobilya Montaj İşçisi

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden İşçisi (Genel) olmasına rağmen vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Güvenlik Görevlisi (Silahsız)mesleği iken ihracat yapılan işyerlerinde Tır-Çekici Şoförü mesleği ön plana çıkmıştır. Part- time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Güvenlik Görevlisi, Danışma Memuru mesleklerinde, ihracat yapan işyerlerinde ise Tır-Çekici Şoförü, Ahşap Mobilya İmalatçısı, Filtre İmal İşçisidir. Part- time çalışanı olan işyerlerinde de sırasıyla; Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri azalışı beklenen mesleklerdir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 59: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	Oran (%)			
	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5,6	0,0	61,1	33,3
İmalat	21,9	3,1	47,3	27,8
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0	0,0	33,3	66,7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	25,0	0,0	75,0	0,0
İnşaat	17,1	4,3	51,9	26,7
Toptan ve Perakende Ticaret	19,1	6,0	46,7	28,3
Ulaştırma ve Depolama	10,8	16,7	45,8	26,7
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	20,2	3,6	39,3	36,9
Bilgi ve İletişim	0,0	33,3	33,3	33,3
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15,4	0,0	46,2	38,5
Gayrimenkul Faaliyetleri	50,0	0,0	16,7	33,3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	11,8	5,3	51,3	31,6
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	26,3	1,8	52,6	19,3
Eğitim	17,4	9,8	47,8	25,0
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	25,3	1,3	42,7	30,7
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	25,0	0,0	75,0	0,0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	22,2	3,7	51,9	22,2
Genel Toplam	**17,9**	**6,5**	**47,7**	**27,9**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Hatay'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Hatay'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 48' inin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Hatay'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 28'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Hatay ilinde yaklaşık beş işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 6,5'inin istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Hatay'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Hatay'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 50 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Bilgi ve İletişim sektöründe yüzde 33,3 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir.

Bunun yanı sıra yüzde 75 gibi yüksek bir oranda Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinin gelecekleri ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 60'da Hatay ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 60: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı	İstihdam Azalışı	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İhracat Yapan İşyeri	23,5%	6,4%	42,5%	27,7%
Vardiya Yapan İşyeri	20,5%	3,9%	44,5%	31,1%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	26,7%	3,8%	41,4%	28,0%
Toplam İşyeri	**17,9%**	**6,5%**	**47,7%**	**27,9%**

Kaynak: İPA 2015

Hatay ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentileri birbirine benzemektedir. İşyerlerinin genel kanısı istihdamın değişmeyeceği yönündedir. Az da olsa istihdam artışı beklenmektedir.

SONUÇ

Hatay İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır. Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında ilin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir.

Araştırma 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Hatay genelinde 2 bin 336 işyerinde işverenler/işveren temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleşmiştir ve bu işyerlerinden bin 913 işyerine "İşyeri Bilgi Formu" uygulanmıştır. Araştırma sonucu iki ana başlık altında toplanmıştır. Birincisi işgücü piyasasının genel görünümü ikincisi ise işgücü piyasası talep araştırma sonuçları. Özellikle İşgücü Piyasası Araştırması neticesinde ilimizin işgücü durumuyla ilgili önemli verilere ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada bin 913 işyerinin 204'ünde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Toplamda 533 adet açık iş talebi alınmıştır. Tespit edilen açık işlerin sektörel dağılımlarına bakıldığında 138 adet açık işle "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada 113 adet açık işle "İmalat" sektörü izlerken üçüncü sırada ise 74 adet açık işle "Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri" sektörü yer almaktadır. Ayrıca tespit edilen açık işlere yüzde 25,7 oranında kadın, yüzde 44,5 oranında erkek çalışan işverenlerce talep edilmişken, yüzde 29,8 oranında cinsiyet öncülü olmayan açık iş araştırma neticesinde ortaya çıkmıştır. Kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Sekreter, Hemşire iken, erkeklerde Tır-Çekici Şoförü, Kamyonet Şoförü, Cnc Torna Tezgahı Operatörü) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel)' dir.

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde genel itibarı ile nitelikli mesleklerin temininde güçlük çekildiği ortaya çıkmaktadır. Bunlar sırasıyla Tır-Çekici Şoförü, Hemşire, Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren), Satış Danışmanı, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Garson

(Servis Elemanı), Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim, Pazarlamacı, Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı, Ön Muhasebeci meslekleridir.

Kurumumuz hizmetlerinden faydalanan iş yerlerinin %63 oranıyla istedikleri işgücünü yine en fazla kurumumuz aracılığı ile temin ettikleri tespit edilmiştir. İşletmelerin ayakta kalabilmesi, büyümesi ve gelişmesi için nitelikli elemana ihtiyaç duydukları, bu çalışma sonuçları ile desteklenmiştir. İşletmeler nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için kendi imkânları ile birlikte işgücü piyasasında ilk sırada gelen İŞKUR'dan özellikle yararlanmalıdır.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Araştırma neticesinde ortaya çıkan önemli bulgular yukarıda özetlenmiştir. İlimiz işgücü piyasasının sayısal verilerle desteklenmiş bu genel durumundan hareketle Hatay'da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler verilebilir, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- Dezavantajlı grupların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Özellikle imalat, toptan ve perakende ticaret ve diğer sektörlerde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere işbirliği gibi çalışmalar yapılmalıdır.

Genel olarak işsizlikle mücadelede benimsenen istihdam politikalarının hedefi ise teknolojik gelişmeleri sürekli takip eden, bu doğrultuda bilgiye dayalı yaşamı destekleyen, mesleki teknik eğitime önem veren, işgücü piyasasında dezavantajlı grupları destekleyecek önlemler almayı amaçlayan ve de büyümeyi istihdam odaklı kılmaktır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Pissarides, C. A. (2000), "Equilibrium Unemployment Theory", Second edition, Cambridge, MA, MIT Press.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ..... : ..... Telefonu :

E-Posta ..... : ..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705

KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

Tablo 59: Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2015/1. Dönem, Hatay

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2016 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2016
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	18	497	8	7	377	1,6%	1,8%
İmalat	302	21.369	113	127	220	0,5%	2,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	4	92	0	1	-85	0,0%	-1,1%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık	4	138	0	0	562	0,0%	7,7%
İnşaat	352	7.309	51	81	56	0,7%	1,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	481	9.429	138	146	543	1,4%	15,1%
Ulaştırma ve Depolama	297	7.782	43	65	-12	0,6%	-0,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	86	1.671	74	36	54	4,2%	3,2%
Bilgi ve İletişim	5	53	0	0	10	0,0%	1,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	13	99	0	3	45	0,0%	8,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	6	139	11	2	10	7,3%	2,0%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	81	955	10	22	26	1,0%	18,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	58	3.605	12	19	2	0,3%	1,4%
Eğitim	95	2.279	14	27	4	0,6%	4,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	76	3.710	41	31	0	1,1%	0,0%
Kültür, Sanat ve Spor	4	92	0	2	4	0,0%	4,3%
Diğer Hizmetler	31	526	18	8	-2	3,4%	-3,1%
Genel Toplam	**1.913**	**59.746**	**533**	**578**	**1.814**	**0,9%**	**3,0%**

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri HATAY

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Hatay ilinde 128 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 78 tanesi için soru kağıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 78 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Hatay ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 78 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin 21 tanesi Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 2 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	21	80	8	88
İmalat	9	24	3	27
Eğitim	6	38	15	53
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6	7	11	18
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4	38	2	40
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	2	19	21
Diğer hizmet faaliyetleri	4	12	6	18
İnşaat	4	8	1	9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	22	2	24
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	11	2	13
Gayrimenkul faaliyetleri	3	9	2	11
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	9	2	11
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	2	3	5
Ulaştırma ve depolama	2	6	0	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	2	0	2
Bilgi ve iletişim	1	10	0	10
Toplam	78	280	76	356

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 16 sektörde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 280 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 21'i kadın, yüzde 79'u erkektir. En fazla işyeri ve en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

78 işyerinden 10 tanesinde 11 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık işi olan meslek ise Ahşap Mobilya İmalat Ustası (2 kişi) şeklindedir.

Toplamda 31 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Satış Danışmanı (4 kişi), Ayakkabı İmalatçısı (3 kişi) şeklindedir.

Temininde güçlük çekilen meslekte temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 84 gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından ve yüzde 58 yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Hatay ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra yüzde 11 oranında artacağı beklenmektedir.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Tır-Çekici Şoförü	8	Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Elektrikçi (Genel)	5	Şoför-Yük Taşıma	1
Bekçi	4	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	1
İnşaat Ustası	4	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	1

Kaynak: İPA 2015

TÜRKİYE İŞ KURUMU

HATAY ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Maşuklu Mahallesi, Reyhanlı Yolu Üzeri, Hatay Spor Tesisleri Yanı Antakya/ HATAY

Tel: 0 326 225 36 16

www.iskur.gov.tr